

DE TRIBUNE

Versijnt dagelijks, behalve op Zon- en Feestdagen.
Redactie en Administratie: AMSTEL 85, AMSTER-
DAM. Tel. N. 4894.
Advertentie 20 cent per regel. Arbeidersorgani-
saties, aanvraag, betrekking, huur, verhuur enz.
10 cent per regel. Lagezonden Mededeelingen
25 cent per regel.

REV. SOC. VOLKSBLAD

ABONNEMENTSPRIJS: voor plaatsen, waar Agent-
schappen gevestigd zijn, per week 15 ct. Franco
per post per kwartaal bij vooruitbetaling: voor
NEDERLAND f1.95; voor BELGIË f2.90. Voor
andere bij de Postunie aangesloten landen f4.—
PRIJS PER NUMMER 3 CENT.

Orgaan van de Sociaal-Democratische Partij (S.D.P.), onder Redactie van HENR. ROLAND HOLST, W. VAN RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOP.
Vaste medewerkers: J. C. Ceton, H. Gorter, B. Lansink Jr., A. Pannekoek, L. de Visser, G. J. A. Wesselingh, Ds. M. C. van Wijhe, e. a.

Abonnee op dit blad, in het bezit van een verzekerings-
polis, zijn, volgens de daarvoor vastgestelde
bepalingen verzekerd tegen ONGEVALLEN voor

f2500

bij levens-
lange geheele
invaliditeit,

f300

bij over-
lijden,

f200

bij verlies
van één hand
voet of oog,

f100

bij verlies
van
een duim,

f60

bij verlies
van een
wijsvinger,

f15

bij verlies van elken anderen
vinger, een en ander gewaar-
borgd door de Verzekering-Mij.

THE OCEAN

Rokin 151, A'dam

De overwinning der „onbenulligen“.

Wij hebben in dit blad onze aandacht nog niet geschonken aan het afvallen en het weder-opstijgen van den Min. van Financiën, Van Gijn.

Verleden week verwierp het ouweheeren-college, de Eerste Kamer, plooiende de Successiewet, een wetje, waarmee de Minister een snelle 8 miljoen jaarlijks denkt binnen te halen van de 60 en meer miljoenen guldens, die de imperialistische staathuishouding van Nederland thans jaarlijks te kort komt.

De Minister diende zijn ontslag in, maar de Koningin, d.w.z. Cort van der Linden, heeft het niet aanvaard, en thans staat de Minister reeds weer gereed met een nieuw ontwerp, dat aan de wenschen van de ouwe heeren van het geldzak-college tegemoet komt.

Het afstandsche, het „onbenullige“ kollege, en hoe de Eerste Kamer meer uitgescholden moge worden, heeft het dus gewonnen.

De nobele Cort, zelf zoo'n afstandsche en onbenullige, zoo'n Sachel van het bezit, is voor de Eerste Kamer op den loop gegaan en heeft dus wederom, gelijk liberalen als Ley e.a. reeds vroeger deden, de macht van het uiterst-reaktionaire kollege vers terkt.

Merkwaardig bij deze historie zijn de volgende omstandigheden.

Ten eerste, dat niet alleen de klerikalen, die de meerderheid vormden in de Eerste Kamer, maar eveneens liberale bladen als Handelsblad, Nieuwe Courant en Rotterdammer, nog bedenkingen hadden tegen de onnozele acht miljoen, die Van Gijn van de erfenissen wil halen.

De liberale heeren hadden dan ook niet zoozeer spijt van de verwerping als zoodanig, als wel ze beweerden, dat de manier, waaronder de verwerping geschiedde, hoogst onbehoorlijk was, een overval, enz., juist op een tijd, dat we zoo'n goede Min. v. Financiën hebben.

Namelijk eene, voegen wij erbij, die het kapitaal spaart en zelfs zeer verrijkt, maar de lasten van het Imperialisme zwaar legt op de schouders van de groote massa.

De ouwe Cort nu, heeft de overvallers gelijk gegeven, en Van Gijn haalt bakzeil.

De tegemoetkomingen, die Van Gijn thans voorsiet, betreffen vooral de doode hand en de schenkingen. Dat wil zeggen, dat de vaste macht van het kerkelijk bezit, dat zoo'n looden last van uitbuiting legt op een aanzienlijk deel van het proletariaat, meer ongestoord kan worden uitgebreid.

En dat, ten andere, de schenkingen beter dan in het oorspronkelijk voorstel van Van Gijn, een voortreffelijk middel blijven voor de groote vermogens om aan de successie-betasting te ontkomen.

Hoe gering die tegemoetkomingen nu mogen zijn, wat overigens nog afgewacht dient te worden, onbeschamder kan in dezen tijd, nu het volk elke minste benoedigheid onthouden wordt of duurder gemaakt, niet gedemonstreerd worden, dat de heeren bezitters niet in het minst aan hun bezitsrechten laten tornen, zelfs niet nu grondbezit en geldbezit overrij worden van de ellende des volks.

De Eerste Kamer doet het bezits-principe leven en Cort geeft zijn zegen.

Maar aan den anderen kant is ook het moment, waarop dit tusschenspel voorvalt, karakteristiek.

Zooeven hebben grondbezit en geldbezit, door middel van de Katholieke Nolens en de liberaal Cort, het imperialistische kiesrecht en de verdomming der school in de Tweede Kamer binnengehaald.

Politici uit de dagen van olim, zooals Troelstra en konsoorten, hebben daar juichkreeten bij aan, alsof deze bevrediging, zooals zij het noemen, iets goeds was voor de vooruitgang en het proletariaat.

Die bevrediging zou dan deze zijn, dat rechts niet meer tegen links staat, welk sinds jaren in onze politiek het geval is, en dat de macht der reaktie gebroken is!

Maar daar komt het oolike duiveltje van de Eerste Kamer de heeren, die zoo iets mochten geloven, er even aan herinneren, dat daar niets van aan is.

De sobere Nolens, de katholieke priester, moge in de Tweede Kamer zijn knaap spel gespeeld hebben met Cort, de heeren

mogen niet vergeten, dat de elegante Van Lanschot, de chique gentleman van de Eerste Kamer, slechts de keerzij vertoont van dit eigen spel.

Nolens hangt voor het volk de democratische hansworst uit, Van Lanschot voor de bourgeoisie de hansworst van het bezit. En samen tellen ze de centen, die het edele spel ze opbrengt. En die zijn niet gering.

Zoo heeft de Eerste Kamer reeds bij voorbaat door een daad van reaktie, het verwerpen van de successie-betasting rechts tegen links, aangetoond, dat de heele bevredigings- en vooruitgangskomedie van de Tweede Kamer met kiesrecht en onderwijss maar een demagogische maskerade is.

De Eerste Kamer is de baas. De reaktionaire Eerste Kamer is de baas. Men laat haar de baas, omdat ze anders kapties maakt bij het spel van vooruitgang en bevrediging. En is er nu iemand, die waartijk gelooft, dat een Grondwetsherziening, die door zulk een Eerste Kamer zal worden aangenomen en nog wel met zulke middelen van lafheid moet worden doorgevoerd — is er iemand, die meent dat zulk een grondwetsherziening een bewijs is van de kracht der democratie? Niemand natuurlijk.

De politici, die dat zeggen, liegen uit overtuiging of om den broede.

Zeker was, om een woord van Vliegen te gebruiken, de Eerste Kamer bezig om de politieke wegen uit het rechte spoor te rukken. Maar uit welk spoor? Uit het spoor van het Imperialisme.

De Eerste Kamer zou met zijn verwerping de slapende hond, d.i. het Gods-vrede-proletariaat, kunnen wekken.

Daarom geven Cort van der Linden en Troelstra haar maar gauw toe, sussen haar, maken dat ze niet meer schreeuwt, dan hijft ook het proletariaat slapen.

Van Kol had dan ook een helder oogenblik, toen hij Woensdagavond in de Diamantbeurs zeide: Juist één dag voor de verwerping was in de Tweede Kamer het heuglijk feit der pacificatie (d.i. de bevrediging op kiesrecht- en onderwijsgebied) bezegeld, waarvoor de S.D.A.P. zoo lang en zoo vurig heeft gestreden.

De heer Van Kol heeft gelijk.

Het is het bewijs, dat de S.D.A.P. voor niets heeft gestreden.

Het voltm van de Eerste Kamer is niet alleen een klap in het gezicht van de ouwe Cort, maar eveneens van de S.D.A.P. En de S.D.A.P. is reeds sinds lang gewoon van een klap zich niet méér aan te trekken dan een hond, die zijn baas met elke klap nader tegemoet komt. Zoo de S.D.A.P. tegenover de Eerste Kamer.

Als de vergadering in de Diamantbeurs Woensdagavond dan ook een motie aannam, waarin uit het voltm der Eerste Kamer de konklusie voort werd getrokken, dat de afschaffing van de Eerste Kamer een der meest actuele punten van den strijd moet uitmaken, dan is dat puur boerenbedrog en men staat versieid, dat de massa der S.D.A.P. reeds zoover is, dat ze daar niets van merkt.

Afschaffing van de Eerste Kamer, een der meest actuele punten van strijd!

Welnu, dan mees en diezelfde Van den Tempel en Troelstra, die daar die avond spraken, door de vergadering in staat van beschuldiging worden gesteld. Want waar bleef dit actuele strijdpunt bij de pas aangehangige Grondwetsherziening? Daar is het door de heeren verdonkeremaand.

Voor ons, revolutionairen, is afschaffing der Eerste Kamer een strijdpunt van belang, maar in de S.D.A.P. is het politiek bedrog, is het een frase, om de groeiende macht der Eerste Kamer, die Troelstra zelf meehelpert groot te maken, voor het slumperige volk te verbergen.

Van den Tempel had wel gelijk met te beweren, dat de verwerping het uitvloeisel is van een sinds jaren gevoerde verderfelijke politiek, maar hij vergat er bij te zeggen, dat de S.D.A.P. daarvoor verantwoordelijk is. Hij sielden natuurlijk „de rechtschen“ verantwoordelijk, en in plaats van de Eerste Kamer als reaktionair instituut te bestrijden, werd dus wederom tot verheugens van de Eerste Kamer en van alle reaktionairen (ook liberalen, en liberale Arbeiderspartijders), de anti-fese van links tegen rechts versterkt, evenals dit ondanks de „bevrediging“ van liberale zijde bij de onderwijss-kwestie is geschied.

Niet de christelijke arbeiders in de eerste plaats maar de arbeiders, die achter de S.D.A.P. staan, zijn allereerst verantwoordelijk voor de ongestoord-reaktionaire gang van ons staatswezen.

Het was dan ook wel merkwaardig van Troelstra de bekentenis te hooren, dat speciaal de arbeiders-klasse ten gevolge van de „omstandigheden“ niet meer in een zoo geregeld contact staat met het parlement als vroeger het geval was.

Hier hebben we de onomwonden mededeeling dat de oorlog, dus het imperialisme, de invloed van de arbeiders zeer heeft vermindert.

Dat is dan ook de reden, het aanvaarden n.l. van het Imperialisme, in plaats van het verzet ertegen, dat Troelstra instee van de heldhaftige rol te spelen van iemand (in casu de Eerste Kamer) het pistool op de borst te zetten, een rol die hij, gelijk men weet, zoo paarme speldt, zich liever vergenoegt met de minder heldhaftige pose van de ganser, die de bittere pillen slikt. En als een Amsterdamse straatjongen, vcegt hij, stikende in zijn tranen, er aan toe: Laer zullen de heeren bittere pillen moeten slikken!

Jawel met St. Juttemis!

Troelstra's heele politieke wijsheid in deze dagen is in deze eene formule saam te vatten, die hij zelf woordelijk aldus uitdrukt: Een konflikt in de allerschermste vorm kunnen wij niet wenschen.

Het is met Troelstra's politiek afsterven dus reeds zoover gekomen dat hij zelfs voor een konflikt met deze ouwe heeren uit de weg gaat.

Wij kunnen de overwinning der „onbenulligen“ niet scherper karakteriseren dan Troelstra het doet.

Wij wenschen Troelstra wel te rijsen.

Wp.

De verovering van het Socialisme VII.

De macht van de arbeiders-klasse.

Dit is dus de vraag, waar alles op neerkomt: Hoe komt de arbeiders-klasse aan macht?

Het eerste element van macht, dat zij op de bourgeoisie vóór heeft, is haar groot aantal, haar massa. In alle landen, waar het kapitalisme sterk ontwikkeld is, vormen de loonarbeiders de meerderheid van de bevolking. Daarin ligt de beekenis van deze kapitalistische onvrijheid zelf. Vóór dien tijd bestond de meerderheid uit kleine en gemiddelde burgers en boeren, die als kleine bezitters aan geen socialisme denken en kunnen denken. Het kapitalisme heeft deze kleine zaken er onder gekonkurreerd, boertjes en burgerjes geproletariseerd en als loonarbeiders in fabrieksdistrikten en steden samengehoopt. Door het kapitaal is dus eerst een groote klasse ontstaan, die alleen door strijd voor het socialisme haar nood en ellende kan opheffen. In de sterkst ontwikkelde landen als Engeland, Duitsland, België vormen de arbeiders van de grootindustrie en het groote verkeer reeds de meerderheid der bevolking. Daarom is het socialisme mogelijk.

Wij spreken dus verder over de meerderheid in getalsterkte van het proletariaat als een grondfeit, waarop al het volgende berust: alleen daar, waar het proletariaat de groote massa vormt, kan het de heerschappij veroveren. Wij denken dus b.v. aan een land als Duitsland in de eerste plaats. Heeft dan, wat wij verder zullen afdelen, geen geldigheid voor minder ontwikkelde landen, b.v. Nederland? Daarop antwoorden wij drie dingen. Ten eerste: wij behandelen de ontwikkeling, waar zij het zuiverst en eenvoudigst verloopt: daar zien wij het algemeene karakter het best; maar volgens dezelfde groote lijnen, alleen wat meer verward en moeilijk moet het ook elders gaan, waar de toestanden nog onderweescher zijn. Ten tweede: ook in Nederland, ondanks zijn groote boerenbevolking en zijn vele burgerjes, vormen de arbeiders steeds meer de meerderheid; men ziet ze alleen niet zoo op den voorgrond treden, omdat ze nogal verspreid zijn en zichzelf niet sterk voelen. En ten derde: elk land, vooral elk klein land,

staat sterk onder den invloed van de andere landen. Als in de industriële hoofdsteden een revolutie komt, ondergaat het achterlijke boerenland in de provincie die revolutie mee, en kan er niet buiten blijven. Maar op dezelfde wijze zou een boersch en kleinburgerlijk Nederland en Denemarken niet het oude land blijven, als b.v. in Duitsland de arbeidersklasse baas wordt en het socialisme wil tot stand brengen. Om de redenen gaan wij bij ons onderzoek uit van de omstandigheden van een industrieel en kapitalistisch hoog ontwikkeld land, waar de arbeidersklasse de overgrote meerderheid der bevolking vormt. Daar moet het socialisme veroverd worden; en wij, in m'nder gunstige omstandigheden, trachten naar onze krachten daaraan mee te doen.

Maar deze meerderheid in getalsterkte — dat weten wij nu allang — is niet voldoende. Nu begint eerst de vraag: hoe kan deze meerderheid, deze massa der bevolking, het socialisme veroveren? Of anders gezegd: hoe kan zij de macht overwinnen, die tegenover haar staat? Hoe kan zij sterker, machtiger worden dan bourgeoisie en Staat? De macht van de bourgeoisie is geestelijke macht, de macht van de staat is organisatiemacht. Dit is dus het vraagstuk: De arbeiders-klasse moet geestelijk machtiger worden dan de bourgeoisie, en de organisatie der arbeiders moet machtiger, sterker worden dan de organisatiemacht van den staat. Kan dat, en hoe kan dat?

Wat beteekent het eigenlijk, wanneer wij spreken van geestelijke macht van de arbeiders? Wij hebben gezien, dat hun zwakheid en slavernij in de eerste plaats berust op het geestelijke overwicht van de bourgeoisie. Dat beteekent niet enkel, dat de bourgeoisie geestelijk meer ontwikkeld is dan de onderworpen klasse; dat zou eerst in aanmerking komen, wanneer ze als twee legers tegenover elkaar staan (zooals de Romeinen en hun opstandige slaven). Het beteekent ook, dat de slaven niet eens in opstand zijn, en dat ze geduldig hun lot dragen, omdat zij geestelijk beheerscht worden door hun meesters. De arbeiders denken, wat hun meesters wenschen wat zij denken; zij leven in geestelijke afhankelijkheid. En daarom moet het eerste doel zijn, en de eerste voorwaarde voor het socialisme, dat zij geestelijk vrij en onafhankelijk van de bourgeoisie worden. Een onderdrukte uitgebuite klasse, die zich geestelijk vrij gemaakt heeft van haar heerschers, die haar eigen gedachten denkt, staat reeds op het punt, zich van al haar ketenen te bevrijden.

Het eerste element van deze geestelijke vrijheid is klassebewustzijn. Klassebewustzijn is weten, dat de arbeiders een afzonderlijke klasse vormen. Komt een arbeider van het platteland of uit kleinburgerlijke omgeving, dan ziet hij nog niet goed, dat hij in een nieuwe maatschappelijke toestand verkeert; hij ziet alleen, dat de een wat armer en de ander wat rijker is; en hij hoopt door geld te verdienen tot zijn vroegeren staat terug te keeren (zoo talloze Oost-Europese landverhuizers in Amerika). Eerst langzamerhand wordt hij zich bewust, dat zijn nieuwe toestand de blijvende staat is voor hem en miljoenen lotgenooten. Nog een stap verder is noodig, of vele stappen, tot hij het kapitaal als onderdrukkende, uitbuitende en vijandige macht erkent. Klassebewustzijn, het weten, dat men een aparte klasse vormt, beteekent, dat men zich als lid van een geheel, van een klasse voelt, waarvan de belangen in scherpe tegenstelling staan tot die van de heersche klasse. Klassebewustzijn beteekent, dat men duidelijk de twee klassen ziet, die tezamen het kapitalisme vormen, en de onverzoenlijkheid van hun diepsle levensbelangen.

Klassebewustzijn beteekent het inzicht, dat zij tegen elkaar moeten strijden, en dat de arbeiders zich alleen door strijd tegen het kapitaal een betere maatschappij kunnen veroveren.

Klassebewustzijn is dus tegelijk kennis van de maatschappij. Het is een eerste begin van de maatschappelijke kennis, die de arbeiders noodig hebben, een begin, verworven door eigen harde levenservaring in fabriek en werk-

plaats. Het wordt des te sterker en zuiverder, naarmate de maatschappelijke kennis toeneemt. Het leven van den arbeider hangt niet enkel samen met de fabriek, waar hij direct uitgebuit wordt, maar met het geheele bedrijf, met het heele land, de heele wereld.

Wanneer de arbeiders de maatschappij zoover begrijpen, dat zij zien, dat het kapitaal de vijandige macht is, bourgeoisie de vijandige klasse, waartegen ze moeten strijden, hebben zij zich geestelijk reeds in hooge mate onttworsteld aan de burgerlijke heerschappij. Maar toch niet geheel. Dat zien wij juist nu heel sterk. Groote arbeidersmassa's, die zichzelf als klassebewust beschouwen en in vakverenigingen tegen de patroons strijden, worden ineens weer slaafsche volgers van hun vijanden, zoodra meer abstrakte en ingewikkelde maatschappelijke verschijnselen, zooals „politiek“ en „vaderland“ (zooals vroeger de godsdienst) in het spel komen. Hier blijkt hoe noodig een diepere en breedere kennis van de maatschappij voor de arbeiders noodig is. Het is niet genoeg, de ekonomie van het kapitaal, de leer van meerwaarde en uitbuiting te kennen; deze waren noodig, om de arbeiders tot eerste klassebewustzijn te brengen, en hun massa's tot sterke strijdende bonden, groepen en partijen te vereenigen. Maar nu is meer noodig: inzicht in alle verdere maatschappelijke verschijnselen, in derol van staaten politiek, in de beteekenis van den politiek strijd, waar met zooveel moede en misleidende leuzen op de arbeiders wordt ingewerkt, in de moderne ontwikkeling van het Imperialisme, in de vraagstukken van nationaliteit en vaderland. Eerst als in deze vraagstukken de arbeidersklasse zich heeft onttworsteld aan de macht der burgerlijke leuzen, staat zij geestelijk geheel vrij van haar meesters. Maar dit kan alleen, door deze leuzen door een goed en grondig theoretisch inzicht te overwinnen; en door dat inzicht zal zij dan tegelijk geestelijk de meerdere zijn van de bourgeoisie, die dit theoretisch inzicht niet heeft, maar instinctief de impuls van haar machtsgevoel en streven naar zelfbehoud gehoorzaamt. A. P.

De diktatuur in Duitsland.

Nadat de burger-dienstplicht in den Rijksdag aangenomen was, achtte de officieuze „Norddeutsche Allgemeine“, het orgaan van de Rijks-kanselier, Bethmann-Hollweg, het wenschelijk, nog eens mede te deelen, dat, zoo dit niet geschied was, de regering het voorstel ingetrokken en den burger-dienstplicht bij verordening ingevoerd had.

De „Vorwärts“, het blad van Bethmanns sociaal-patriottische knecht Philly Scheidemann, ziet er een aanduiding in, dat Helfferich, de onder-kanselier, van den aanvang af dit plan met zich ongedragen heeft. Blijkbaar was hij dus bereid geweest, de arbeiders tot verzet te prikkelen door hen den burger-dienstplicht op te dwingen, niet tegenstaande generaal Gröner verklaard had dat het zonder den goeden wil der arbeiders niet zou gaan.

De „Vorwärts“ merkt naar aanleiding daarvan op, dat de Rijksdag weliswaar volgens de Grondwet niet te beslissen heeft of Helfferich op zijn post zal blijven, maar hij zal wel al zijn invloed moeten aanwenden om te zorgen dat de geest der nieuwe orien-teering (d. w. z. het sociaal-patriottisme R.T.) zich door een anderen mond dan dien van Helfferich uit.

De „Norddeutsche“ heeft naar aanleiding van deze en andere opmerkingen de noodzakelijkheid ingezien om den reeds ongestoken storm te bezweren en de opvatting tegen te spreken, dat de regering bij eventueel geschil met den Rijksdag de „Hilfsdienst“, d.i. de burger-dienstplicht, volgens haar eigen opvattingen had ingevoerd.

Wat blijft uit dit alles? Natuurlijk niets nieuws. Maar ten eerste, dat in Duitsland een half-barbaarsch absolutisme, een „terror“ van boven, heerscht, dat zeker niet geringer is dan in Rusland.

Ten tweede, dat de sociaal-patriotten à la Scheidemann, die dit alles zoo goed weten als wij, de Keizer en de Kanselier hiervoor niet verantwoordelijk willen noch durven stellen, maar het in plaats van bij de Pruisch-Duitsche Regering, bij een langzamerhand minder bemind Regeerinspersoon, de financier Helfferich, zoeken.

Ten derde, dat het Pruisch militarisme zelf wel wet, dat de oorlog niet kan voeren zonder de goede wil der arbeiders, maar dat de arbeiders zich van die kracht nog volstrekt niet bewust zijn. Helas!

Het Volksraad-bedrog in Indië.

In zijn Memorie van Antwoord nopens de ontwerpen van wet tot nadere wijziging van de Indische Comptabiliteitswet en van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indië, zegt de minister van Koloniën, dat de instelling van een Volksraad inderdaad beschouwd moet worden als een schrede op den weg, die is ingeslagen door de scheiding van Indië's financiën van die van het Moederland, zoodat de invoering van plaatselijk zelfbestuur en die eenmaal voeren tot politieke zelfstandigheid der koloniën.

Hier wordt dus erkend, dat de Volksraad voornamelijk een bureaucratische maatregel is, om de belasting van het Indische volk voor het Ned. Imperialisme bij dat volk gemakkelijker ingang te doen vinden.

Geen democratie dus, zoodat de details van het ontwerp trouwens aanloopen, en zoodat wij van den beginne af in de „Tribune“ duidelijk maakten, maar een smerige financiële truil.

En daar hebben de S.D.A.P.-ers, ondanks een aamsening uit Indië, allen vóórgestemd.

Zal men dat in Indië nu eens durven inzien en erkennen?

TWEDEDE KAMER.

Zitting van Woensdag 6 December.

Grondwettelijke wijziging.

Gelijk wij in ons vorig overzicht mededeelden, was door den heer Drion een reeks amendementen ingediend om verandering te brengen in het door de regering ontworpen kiesstelsel. In de Grondwet is nu geschreven, dat de leden der Tweede Kamer gekozen zullen worden op den grondslag der evenredige vertegenwoordiging. Dat beginsel kan volgens verschillende methoden worden uitgewerkt.

Het door de regering gekozen stelsel komt in hoofdzaak hierop neer: Het land wordt niet meer, zoodat tegenwoordig, in 109 districten, maar in 18 kieskringen verdeeld. In ieder kieskring kunnen 25 kiezers een kandidatenlijst indienen, waarop hoogstens 10 kandidaten mogen voorkomen. Gewoonlijk zullen het natuurlijk de politieke partijen zijn, die deze kandidatenlijsten indienen.

Op de stembiljetten van elken kieskring worden nu alle in dien kring ingedeelde lijsten, genummerd, afgedrukt. Indien nu b.v. 6 lijsten elk uit 10 kandidaten, zijne ingedeeld, zullen op het biljet 60 namen voorkomen. De kiezer behoort echter niet uit die groote hoeveelheid namen een keus te doen. Hij stemt in de eerste en voornaamste plaats niet op een persoon, maar op de partij zijner keuze. Hij maakt slechts één vakje zwart voor één naam. Is dit een naam, voorkomend op de lijst van de S. D. P., dan heeft hij op de lijst van die partij zijn stem uitgebracht. Die stemmen worden voor iedere partij over het gehele land bijgeteld, en dan wordt naar evenredigheid aan elk partij het aantal van de haar toekomende zetels toegekend.

Maar nu rijst een andere vraag: Een partij heeft op haar lijst 10 namen geplaatst. Bij de verdeling der zetels komen haar echter twee zetels toe. Welke van haar kandidaten zullen nu gekozen worden verklaard? Het eenvoudigste zou zijn, te bepalen, dat dan de bovengesloten van de lijst het eerst aan de beurt zullen komen. Maar daardoor wordt de volgorde der kandidaten heelmaal in handen gelegd van de politieke partijen, zonder dat de groote massa der kiezers, die politiek onorganeerd zijn, daarop eenigen invloed hebben.

Om nu dus invloed der kiezers althans enigermate tot zijn recht te doen komen, heeft de regering het stelsel een klein beetje minder eenvoudig gemaakt. Laten wij ons houden aan het zoodaen gekozen voorbeeld van een kiezer, die op de lijst der S. D. P. wil stemmen. Nu zal de kiezer het allereerst Wijkop gekozen willen zien; een ander geeft de voorkeur aan v. Ravesteyn, een derde aan Gorter of de Visser. Elk van deze kiezers maakt het vakje zwart voor den naam van den kandidaat, dien hij het beste acht.

Wij hebben het voorbeeld aangenomen — en wij hopen dat 't waarheid zal worden — dat van de tien kandidaten der S. D. P. er twee gekozen zijn. Nu wordt geteld het aantal voorkeuren stemmen op de individuele kandidaten, en de twee die het grootste aantal hebben verkregen, zijn dan gekozen. Blijft komen vervolgens nog talrijke bepalingen tot regeling van min of meer belangrijke onderdelen, die wij, om de kwestie niet te ingewikkeld te maken, buiten beschouwing laten.

De heer Drion was van oordeel, dat hij

deze regeling de invloed der kiezers nog te gering is. Immers de kiezer kan slechts aanwijzen, aan welken kandidaat hij de voorkeur geeft. Heeft deze kandidaat echter reeds genoeg stemmen om verkozen te worden, dan worden de overige op hem uitgebrachte stemmen op den volgende kandidaat van dezelfde lijst overgedragen. Zoo kan het voorkomen dat de stem, die voor Wijkop bestemd was, de verkiezing van de Visser veroorzaakt.

Om dit te voorkomen wil de heer Drion den kiezers de bevoegdheid geven om al de namen eener lijst te nummeren, en zoo ontrent de gehele volgorde der kandidaten van hun voorkeur te doen blijken. Behalve een aantal technische bezwaren werd hier tegen als voornaamste bedenking aangevoerd, dat de aan de kiezers toegedachte taak voor hen te moeilijk is. De meeste kiezers zullen geen kans zien om uit al die namen een volledige volgorde te kiezen; er zal een groote verwarring ontstaan en duizenden biljetten zullen ongediend moeten worden verklaard. Dit praktische bezwaar wog zoodaer, dat de heer Drion voor zijn voorstel maar weinig steun vond en ze daarom ten slotte infloot.

Niet beter ging het met een amendement van den heer van Groenendael, om ook het aantal leden der Eerste Kamer volgens een zekere evenredigheid, verband houdend met het aantal inwoners van iedere provincie, over de provincies te verdeelen.

Een imperialistische betooging.

Op 1 Dec. heeft er een banket plaats gehad van de „Industrieel Club“ — een nieuwe vereniging van industrieelen — waar geheel in Engelschen stijl, twee voormannen van het Nederlandsche Imperialisme, het woord hebben gevoerd. De een was de gewezen Minister van Financiën, Treub, de ander de heer van Heutsz, die ieder een speech afstakten. Het voorzitterschap was in handen van den heer Nierstrasz, het kamerd, welbekend door zijn strafrede van den jongsten tijd, gehouden in Kamer.

De weg op van beschermende rechten.

Wat zei de heer Treub? Hij hing een tafereel op van den waarschijnlijksten toestand der industrie na den oorlog. Hij nam als grondslag, dat na den krijg, de Centrale mogendheden en aan den anderen kant de geallieerden, zullen vormen na afloop, groote economische verbanden, waardoor de industrie hier te lande in waarde zal geraken. Deze economische verbanden zullen tariefmuren oprichten en wel van drieërlei soort: 1. voor de verbonden landen; 2. voor de landen waarmee zij in oorlog waren; 3. voor de neutrale landen. Wat seide de financier Treub nu voor Nederland als afweermaatregel daar tegen in uitzicht? Hij zei dat dienengevolge in een vrij dichtbij toekomst, een toenadering zal moeten plaats hebben tusschen de voorstanders van den vrijhandel en de voorstanders der protectie. Men moet zich wapenen met een scherpe tariefverhoging voor enkele artikelen, waarmee men anders zou worden overstroomd! Een industrie — met een volkomen gezond economisch leven — d.i. de Nederlandsche — moet men helpen aan den druk te ontkomen, van welken kant die ook komen moege. Dit moet van regeringswege geschieden. Doet zij dat niet, dan doet de regering haar plicht niet!

Dit is, gelooven wij, duidelijke taal van den heer Treub.

Hij geeft dus te verslaan: wij moeten den weg van bescherming op, van tarieven en nog wel scherpe, tot afweert tegen de economische verbanden der groote landen van de Centrale en van de geallieerden.

Een liberaal dogma afgezworen.

Protectie en dus geen vrijhandel, is volgens hem noodzakelijk uit het oogpunt van de nationale industrie, die een „volkomen gezond economisch leven“ lijdt. Waarvel, o liberaal dogma van den vrijhandel, rol uw maten maar op, demagen van den huize-Marchant of Troelstra. Het is afgezworen, onder toewijding en hulde van den heer Stork aan Albarda welbekend.

De „principes“ van 1913 hebben uitgeend. Protectie en industrie worden hier vast samengebonden, ineengesnerd.

Een tijdperk van groote conflicten onafwendbaar.

Verder is er te wachten, volgens de „heilige overtuiging“ des heeren Treub: „een absoluut onvermijdelijke verschering van den strijd tusschen werkloden en patroons“. Waarom? Omdat er na den oorlog zal zijn, een kortere of langere periode — die zeker niet met een of twee jaar zal eindigen van zeer hooge prijzen der levensmiddelen, en men zal krielen ERNSTIGER CONFLICTEN DAN OORLOG. Pak dat aan, gij vakorganisaties, die thans niet wilt den massalen strijd! Knoop dat in uw ooren, gij, die niet wilt samenwerken onder „modern“ of niet modern voorwendsel. De gangmaker Treub is wijzer als gij. Hij ziet vooruit, gij niet!

Den werkgevers gaf Treub het advies, zich krachtig aanen te sluiten.

Dus: na den oorlog Protectie, duurte en strijd.

Treub stelt dus als onvermijdelijk: 1. protectie voor de industrie; 2. enorme duurte; 3. scherp strijd. Tegen het laatste moet de patroonsbond staan; voor het eerste de regering! Dit is een program wat er wezen mag. Het is de toekomst van Nederland na den oorlog, het is de verwachting van het kapitaal, niet zoodat de arbeiderspartij het zich droomt, vol democratie, maar met een ijeren wil zal strijden tegen de arbeiders en tegen de grotere economische eenheden van andere verbonden kapitaal machten.

Dorst naar miljarden uit Indië.

Dit was gereed. Toen kwam de veroveraar en onderwerper van Atjeh, van Sumatra, de heer van Heutsz en vulde den heer Treub aan. Hij sprak van „Tropisch Nederland“, het land van „onbegrensde mogelijkheden“, Ned-Indië. Hij sprak niet van kiesrecht, van evenredig kiesrecht of van bijzonder onderwijs, dat laat hij aan de knechten, aan de hunsvorsten in de Kamer over. Maar hij sprak over de Milliarde, die wij daar in Indië kunnen produceren, terwijl wij vroeger slechts over millioenen durfden luisieren! De Ga oe en Alasland Djambi en Atjeh daar kent men hem, den onderwerper, den pacificator. Daarom, omdat hij den weg heeft gebaand tot de productie van die miljarden, door oorlog van het Nederlandsche kapitaal tegen de

volkeren der buitenbezettingen, sprak hij thans, zoodat een heerscher past, over de gouden toekomst, over den onbegrensden rijkdom van het Nederlandsche imperium ginder in de Oost.

Hoe daartoe te geraken? Wel, door industrialisatie van Indië. Niet Japan, Duitsland stelt hij als voorbeeld voor Indië. Hij wil scheepswerven daar, particuliere exploitatie van de rijkdommen en verwerking van het ijzererts uit Indië in hoogovens tot ijzer en staal in Indië, met steun der Ned-Indische regering!

De heer van Heutsz verbindt industrie en koloniaal bezit op een manier, als nooit te voren in ons land is bekend geweest, en stelt door de industrialisatie van Indië, een miljardenregen in het zicht. Nederland en Indië worden hier verbonden vaster dan ooit tot een geheel, met inlandsche werkkrachten van miljoenen en miljoenen.

Slavernij en ontaarding.

Kweeking van slavernij en ontaarding van den inlander, naast strijd tegen de arbeiders hier, is het wachtwoord, om te komen tot den gouden regen, die het kapitaal in het Nederlandsche imperium verwacht. Van Heutsz en Treub, soldaat en financier, openen het vooruitzicht, het enige wat kan geopend worden van kapitalistisch standpunt.

Nierstrasz gehuldigd.

Zoodat de heerschers altijd doen, zij minachten de werkloden, die zij gebruiken, om de massa des volks te bedriegen. Aan het slot werd hulde gebracht aan den heer Nierstrasz voor zijn speech in de Kamer tegen de regering en de parlementariërs.

In tegenstelling met Cort en met Troelstra werd hem hier hulde gebracht voor zijn woorden, geuit in de Kamer. Dit was dus een pijnlijke hoer aan de Regering en de Kamer!

Alle goede dingen bestaan in drieën. Eerst hulde aan Treub, toen aan Van Heutsz, toen aan Nierstrasz.

En de arbeiders?

De leuzen zijn dus aangeheven, de vaandels geplant van het kapitaal, door zijn actief imperialistische spits.

Wanneer zullen de arbeiders zoo wijs worden tegen het imperialisme in eigen land te strijden als één man, in een geheid als klasse, tegen de heerschers, die slechts verlangen naar meer goud? B. L.

DE OORLOG.
ALGEMEEN OVERZICHT.

De ministercrisis in Engeland.

Dat de politieke crisis in Engeland, dieper gaande dan eenige, welke in Londen sedert het begin van den oorlog nog plaats greep, rechtstreeks verband houdt met den gang van den Oorlog in de laatste maanden, staat als een paal boven water.

Maar het is een veel ingewikkelder kwestie, wanneer men tracht na te gaan, hoe het komt, dat het coalitie-ministerie van Asquith, zoodat dat in 1915 tot stand kwam, den grond onder de voeten heeft verloren. En nog lastiger is het, de gevolgen van die ministerwisseling nu reeds te voorzien.

Dat Asquith ontslag heeft aangevraagd — welk ontslag hem, volgens het officieele bericht, dat Woensdag 6 Dec. in de Hollandsche kranten stond, ook reeds door den Koning is verleend — is ten deele een gevolg van inwendige krachten in Engeland zelf, die reeds lang bezig waren hem te ondermijnen.

Het Britsche Rijk is betrokken in een oorlog, waarbij het om niets minder gaat, dan om het bestaan van zijn in de 19e eeuw verworven machtspositie. Dit is een waarheid, die wij reeds in den aanvang van den oorlog hebben uiteengesproken, doch die eerst langzaam en zeer geleidelijk door is gedrongen in alle kringen en lagen der Engelsche heersche, en middenklassen, benevens van het min of meer bevoorrechte deel der Engelsche arbeiders. In den aanvang be-

stond dat besef niet. Evenmin als Engeland gereed was voor den oorlog, dien het zou blijken te moeten voeren. Gereed, zoodat Duitschland gereed was.

Dat een Regering, aan welks hoofd een staatsman als Asquith staat, twisch vertegenwoordiger der Engelsche hogere middenklassen, geboren en groot geworden in een tijd, toen het van Protestantischen zuurdeem doortrokken, moraliserende en huchtelachtige vrijhandelsgeloof, welks meest bekende vertegenwoordiger Gladstone was, overheerschte, een man dus, wiens ideeën en denkwijze nog geheel uit den voor-imperialistischen tijd dateeren, dat zulk een regering op den duur niet opgewassen zou zijn tegen de verbijsterende taak om een worsteling te leiden, die alles, wat er nog aan ouderwetsche, liberale tradities in Engeland aanwezig was, overhoop wierp, mocht van te voren waarschijnlijk heeten.

Daigene, wat de uiterste Imperialisten, politici als de demagog van het sociaal-liberalisme, Lloyd George, als een Sir Edward Carson, de leider der Ulster-rebellen van vóór den Oorlog, als een Lord Derby, maar vooral de wellicht machtigste man in het huidige Engeland, Lord Northcliffe, de beheerscher van miljoenen menschen, door middel van de imperialistische volkspressen, wat zij allen Asquith en voor een goed deel ook zijn Minister van Buitenlandsche Zaken, Lord Grey vooral verwijten, is, dat de oorlog met energie, niet doortastend, niet met genoegzaam vaste hand wordt geleid.

En dit gebrek is niet enkel in hoofd-

zaak een gevolg, dat in Asquith in Grey hoewel ze in leeftijd tien jaar verschillen — Asquith is van 1852, Grey van 1862 — door de onzaglijke taak, die zij sinds twee jaar hebben te vervullen, fysiek en geestelijk niet meer opgewassen zijn tegen de moeilijkheden. Want dit geldt voor hen niet meer of minder dan voor zoodat staatslieden en militairen, die in alle oorlogvoerende landen thans nog aan 't bewind zijn.

Het gebrek — als het bestaat — is meer een gevolg hiervan, dat mannen als Asquith en Grey zich onmogelijk geheel hebben kunnen losmaken van de denkbeelden en manieren, waarin zij zijn opgewassen, toen het Imperialisme wel reeds in zijn opkomst was, doch nog volstrekt niet zijn volle consequenties had ontplooid.

De gedachte, dat alles, letterlijk althans aan het voeren van den Oorlog, en daaraan althans, moet worden ondergeschikt gemaakt kop hen niet volledig beheerschen, zoodat zij het de Duitsche staatslieden en militairen sinds geslachten deed.

Daarom en daarom moesten zij op den duur wijken voor den drang der „onverbuigbaren“, der onverzoonlijken, die tegelijk ook de jongeren zijn, getikt in den loop van alle groote Revoluties, die zich volledig kunnen ontwikkelen, de onverzoonlijken op den duur de overhand krijgen over de gematigden, die niet geheel consequent. De Bergpartij over de Girondijnen. Want, vergeet wij 't geen oogenblik, de Oorlog is een Revolutie, zij 't ook een „Revolutie“ die in vele opzichten contra-revolutionair werkt.

Dat de crisis in de Engelsche Regering, die hoogstwaarschijnlijk de macht zal leggen in handen van een soort triumviraat, een drie- of viermanschap, dat onbepakt over alle hulpmiddelen van het rijk zal kunnen beschikken, zonder daarbij gehinderd te worden door de nominale goedkeuring van het heele Kabinet, dat die crisis nu plaats vindt, is nog, eens gezegd, een gevolg van den oorlog.

Het offensief in het Westen is tot staan gekomen; in het Oosten bicaht Englands groote tegenstander opnieuw een reeks overwinningen; in Griekenland heeft het beurtelings zwakte en dreigende, onvaste optreden der Entente dit tegevoel gehad, dat de Grieksche Koning van een onbetrouwbare vriend nu bijna zeker in een openlijken vijand zal verkeeren. Dat alles gevoegd bij de werkloosheid der Engelsche vloot, die steeds buiten macht blijft om het optreden der Duitse duikboot ernstig te verhinderen, heeft bij de uiterste Imperialisten den gevoel van onbehagen en van wrevel gewekt, dat eindelijk is losgebarsten.

In Lloyd-George, die reeds jaren geleden beschouwd werd als de aangewezen opvolger van Asquith, hadden zij den man, die Asquith den nek kon breken. Hij, die ook door de „gematigde“ lettertraten tot de hoogste posities in de oorlogsleiding was verheven, minister van Munities, daarna minister van Oorlog was gemaakt, was reeds daardoor de onmisbare geworden, die door eenvoudige met ontslag te dreigen, Asquith kon doen buigen voor zijn wil. Hij heeft dit gedaan, en voor zover de berichten thans strekken, heeft hij overwonnen.

Maar met de overwinning wordt het probleem, welke maatregelen de nieuwe regering in Engeland thans zal nemen om den Oorlog energiever, en vooral doeltreffender te voeren, er niet minder ingewikkeld om.

Want twee groote strategische opvattingen omtrent de verdere voortzetting van den oorlog, die men behoort aanduidt met de Oostersche en de Westersche richting, strijden tot dit moment en zullen onvermijdelijk ook in de naaste toekomst met elkaar blijven strijden.

Omtrent die twee theorieën heerscht ook onder de uiterste Imperialisten geen eenstemmigheid, maar verdeeldheid.

Het probleem, hoe de oorlog doeltreffender moet worden voortgezet, kan dus ook door de Regeringswisseling niet zijn opgelost.

Aangezien het hier echter gaat om heel het karakter van den Wereldoorlog, zal het goed zijn de betekenissen van dit meeningsverschil nog wat nader toe te lichten.

v. R.

FEUILLETON

OPSTANDING

door LEO TOLSTOJ.

Naar de Fransche vertaling bewerkt door v. R. & R. J.

120)

De verplaatsing van Maslova in de afdeeling der politieke veroordeelden had Nekhlovov de gelegenheid geschonken, met een aantal van dozen kennis te maken en vooral met de mannen en vier vrouwen, die deel uitmaakten van dezelfde slaapkamer als Maslova. En die betrekkingen van Nekhlovov met de politieke veroordeelden hadden gansch en al zijn opinie omtrent hen gewijzigd, zoodat ook die omtrent de Russische revolutionaire partij in het algemeen.

Van het begin der revolutionaire beweging in Rusland had Nekhlovov voor de vertegenwoordigers daarvan een gevoel van afkeer en onwilwillendheid gekoesterd. Hij had vooral de wreedheid en de geheimzinnigheid verfoerd van de middelen, die zij in hun strijd tegen het gezag gebruikten, hun samenzweringen, hun moorddadige aanslagen en hij was ook verontwaardigd geweest over de verwandheid, de zelfgenoegzaamheid, de ondergeelike ijdelheid, die hij wist, dat eigenschappen waren, gemeen aan het merendeel der revolutionairen. Maar toen hij die revolutionairen van naderbij leerde kennen, toen hij zag hoe zij door de overheden behandeld werden, begreep hij, dat die menschen niet anders konden zijn, dan zij waren.

Want hoe afschuwelijk en onzinnig de martelingen ook waren, hun aangedaan, die men gewone misdadigers pleegt te noemen, toef hielden die kwellingen, voor en na het vonnis tenminste een schijn van wetigheid; terwijl bij de manier waarop men politieke gevangenen behandelde, die schijn zelfs ontbrak. Nekhlovov had dat trouwens reeds te Petersburg gezien, bij de lotgevalen van Choestova; maar nog meer zag hij het nu, toen hij de verhalen van Kathucha's gezellen hoorde. Hij zag, dat de manier, waarop men die ongelukkigen behandelde, volkomen geleek op de wijze waarop men visschen in een vijver vangt: na het net opgehaald te hebben, werpt men alle visch, die men heeft kunnen machtig worden, op den kant; en vervolgens houdt men er de groote uit, zonder zich om het kleine grut te bekommeren, dat men laat sterven in het zand. Evenzo ging men te werk bij de revolutionairen-vanget: men pakte op goed geluk af, bij honderden menschen op, waarvan verscheidene onschuldig waren en buiten staat het gezag te benadeelen: men hield ze, vaak gedurende jaren in de gevangenis, waar zij tering kregen, of het verstand verloren, of zich van kant maakten; en men hield ze zoo opgesloten, eenvoudig omdat men geen reden had om ze vrij te laten, omdat men het gemakkelijker vond ze bij de hand te hebben, met het oog op verschillende getuigenissen, die ze afleggen konden. Het lot van deze lieën, die onschuldig waren, zelfs uit een streng wetgevoel, hing af van een gril, het welbehagen, de stemming van een politie-officier, of een procureur, of een rechter van instructie, of een gouverneur, of een minister. Al naar male een van die ambtenaren

„dienstijver wilde loonen“, of wel rustig verkoos te leven, arresteerde hij in massa de jonge lui, die verdacht werden van zich met politiek bezig te houden, of wel liet hij ze vrij; en na ze te hebben doen arresteeren, hield hij hen in de gevangenis, of wel liet hij ze los. En evenzo was het alleen de willekeur van de gouverneurs en ministers, die beestte wat er van die gevangenen werden moest; voor dezelfde misdrijven, werden de eenen naar het andere eind van de wereld geëxporteerd, anderen in de cel gehouden, weer anderen naar de dwangwerken gezonden, sommigen ter dood veroordeeld, en sommigen weer losgelaten, als een elegante dame hun de genade bewees, zich met hen te bemoeien.

Men handelde tegenover die ongelukkigen, zoodat men tegenover de vijanden handelt in oorlogstijd; en zij van hun kant bezigten in hun strijd dezelfde middelen, die men tegen hen gebruikte. En gelijk in oorlogstijd officieren en soldaten zich door de publieke opinie gerechtigd voelden, om daaden te bedrijven, die in vredetijd voor misdadig worden gehouden, zoo achtten deze revolutionairen in hun strijd zich gedeest door de opinie van hun kring, krachtens welke de daaden van wreedheid, die zij bedreven, edel en zedelijk waren, daar zij door hen bedreven werden ten koste van hun vrijheid, hun leven, van alles, wat dierbaar is aan het merendeel der menschen. Zoo verklaarde zich voor Nekhlovov het buitengewone verschijnsel, dat uitstekende lieden, niet in staat lieden te veroorzaken, maar zelfs niet in staat te zien, zich kalme weg konden voorbereiden tot geweld en doodslag en de heiligheid van dergelijke daaden konden verkondigen, beschouwd als

middelen van verweer, of wel als werklug, nuttig aan de verwezenlijking van een ideaal van geluk voor de menschheid. En wat den hoogen dunk betreft, dien de revolutionairen zich van hun werk maakten, en dien tegevoel van zich zelf, dat denkbeeld vloede natuurlijkerwijze voort uit het gewicht dat hun tegenstanders hun toekenden en uit de buitengewone wreedheid, die zij gebruikten om hen te bestrijden, zonder te rekenen dat de ongelukkigen genoodzaakt waren van zichzelf dat hooge denkbeeld te hebben, en dat dat medewerke, om hun de kracht te geven, dat leven van lijden te verduren, dat hun deel was.

Nader met hen kennis makende, had Nekhlovov zich ervan kunnen overtuigen, dat zij noch duistere misdadigers waren, zoodat sommige lieden geloofden, noch volmaakte helden, zoodat andere lieden zich voorstelden, maar eenvoudige gewone menschen, waaronder zich bevonden, zoodat overal, goede lieden en slechte, en een meerderheid van middelmatigen. Onder hen bevonden zich menschen, die revolutionairen waren geworden, omdat zij zich, in alle oprechtheid, gehouden achtten tegen het kwaad te strijden; anderen bevonden er zich onder, die revolutionairen waren geworden uit egoistische redenen, uit eersucht, of uit ijdelheid; maar het merendeel was revolutionair geworden krachtens een gevoel, dat Nekhlovov wel begreep en dat hij zelf ondervonden had in den oorlog tegen de Turken. 't Gevoel, dat jonge menschen van drift, het gevaar te verlangen, zich aan walgheuzerijen bloot te stellen, en door de koorspoeding van een spel de eentonigheid van hun leven te breken.

Het voornaamste verschil, dat Nekhlovov

opmerkte tusschen de politieke veroordeelden en het gros van de menschen, bestond daarin, dat de zedelijke verplichting, zoodat die veroordeelden, die begrepen, hooger was dan het merendeel der menschen. Voor hen sloot de plicht niet alleen in zich, het weer staat van vermoeden en ontberingen, en de openhartigheid en belangloosheid maar ook de opoffering van alle goederen, van het leven zelfs ten voordele van het algemeene werk. Vandaar dat onder de revolutionairen zij, die van nature boven het algemeene peil verheven waren, zeer merkwaaardige typen van zedelijke verheffing vertoonden; terwijl hij hen, die van nature onder het gemiddelde peil waren, deze minderwaardigheid zich met bijzondere duidelijkheid voordeed, door contrast met het zedelijk ideaal, dat deze menschen beloden. En zoo had Nekhlovov een zeer levendige toegankelijkheid opgevat voor eenigen der ballingen, die met Maslova de reis deden, terwijl hij voor enkele anderen in tegenwoordig een onverschilligheid gevoelde, die met weerdigheid gemengd was.

Van alle veroordeelden, die met Maslova de reis deden, beviel er geen zoo goed aan Nekhlovov, als een jonge terugkerende met name Krilzov. Nekhlovov, die hem reeds gezien had in de spreekkamer der gevangenis, had te Pskatinskburg kennis met hem gemaakt, en zeer vaak had hij sedert gelegenheid gehad, zich met hem te onderhouden. Een dag zelfs, gedurende een halte van het konvooi, had hij bijna geheel in zijn gezelschap doorgebracht, en Krilzov, die in een spraakzame bui was, had hem zijn geheele geschiedenis verteld.

(Wordt vervolgd)

DE OORLOG

Laatste Oorlogsnieuws.

Uit Stockholm wordt bericht dat de laatste weken in de Noordelijke IJsee door de Duitse duikboten 16 met munitie beladen voor Rusland bestemde stoomboten in den grond zijn geboord.

Het Engelse s.s. „Caledonia” is vermoedelijk getorpedeerd. Voorz. zonen de Noorsche s.s. „Meior” en „Nervian” en het Belgische s.s. „Keltier”.

Het Fransche departement van mariene zaken, dat het slagschip „Suffren” (van 1899 en 12.750 ton met 730 koppen) vermoedelijk verloren is gegaan.

In Walachije blijven de Roemeense en Russische troepen teruggetrokken na de bezetting van Boekarest.

De politieke crisis in Engeland.

Het laatste nieuws luidt: De bladen zijn het er over eens, dat Lloyd George waarschijnlijk een sterke regering zal vormen. Van gezaghebbende zijde wordt verklaard, dat Asquith en zijn collega's met de regering zullen samenwerken, gelijk Bonar Law dat deed met de regering in het begin van den oorlog.

Men verwacht, dat Lord Derby of Lord Milner naar het ministerie van oorlog zullen gaan, waarschijnlijk de eerste. Verder gelooft men, dat Balfour kolonien zal krijgen, dat Bonar Law naar de admiraliteit gaat en dat Carson zonder portefeuille zal blijven, maar zich geheel zal wijden aan het oorlogcomité. Montagu zou minister van munitie blijven.

Bericht wordt, dat Lloyd George aan de arbeiderspartij mededeelde, dat er een minister van arbeid zal komen, die een nieuw departement van arbeid zal leiden, dat van den Board of Trade, het Handels-Ministerie, o. a. alle arbeidzaken zal oornemen, die uit de munitiewet voortvloeien. Ook zouden er plannen zijn om gedurende den oorlog scheepvaart en mijnindustrie onder opperbeheer van den staat te nemen. De minister van pensioenen zal verder een lid van de arbeiderspartij zijn.

Lloyd George gaf de mogelijkheid te kennen van een mobilisatie van alle tuinbouwers in het land, van de opleiding van en het toezicht op ongeschoolde werkkrachten, ten einde met behulp hiervan de productie van voedingsmiddelen te verhogen.

De „Daily News” zegt, dat Lloyd George aan de arbeiderspartij beloofde, dat zij een gedeleerde zou hebben op de vredesconferentie en dat ze medezeggenschap zou hebben in alle kwestien den vrede betreffende.

Volgens de „Daily Chron.” is Lloyd George door de arbeidersafgevaardigden gevraagd naar zijn opvatting omtrent de „conscripctie van den rijkdom”. Lloyd George zou hebben geantwoord: 1. dat zijn politiek er op gericht zou zijn om het werk van de geheele mannelijke bevolking van het land te reguleren; 2. dat hij dacht aan een stelsel, waarbij alle besparingen en beleggingen onder controle van de regering zouden komen. Dus maakte hij zich met een Janus van Leiden er af.

Er wordt bericht, dat de loop van zaken voor Lloyd George nog vlotter is dan zelfs zijn vrienden verwachten en dat ongetwijfeld het ministerie compleet zal zijn als het Lagerhuis Dinsdag weer bijeenkomt.

Het heet, dat Lloyd George voornemens is, voorname namen van zaken aan het ministerie te doen deelen. Er worden namen genoemd van den directeur van de Londense ondergrondse spoorwegen en van dien van een Liverpoolse scheepbouwverf.

Welk een groote betekenis er wordt gehecht aan het optreden van Lloyd George, blijkt uit een hoofdstuk van de „Times”, waar deze schrijft: „Het is het beslot en meest afdoende antwoord op het vredesgepraat, dat de Duitschers en de Duitse afgezanten nu ijverig trachten te verlevendigen en dat zij ongetwijfeld in nog sterker mate zullen herhalen, nu Boekarest in hun handen is. De nieuwe regering zal van haar voorganger hierin verschillen, dat zij een regering zal zijn, die geschapen is met het bepaalde doel van krachtige voortzetting van den oorlog, zonder eenige bijgedachte.”

Naar verluidt, is Lloyd George bijna klaar met de vorming van zijn kabinet, dat vermoedelijk als volgt zal zijn samengesteld:

Bonar Law, kanselier van de schatkist; Addison, minister van Munitie; Balfour, secretaris van Buitenlandse Zaken; Lord Derby, secretaris voor Oorlog en leider van de regering in het Hoogerhuis; Henderson, minister van Arbeid met een zetel in den Oorlogsraad; Barnes, minister van Pensioe-

nen, en Lord Robert Cecil, onder-secretaris van Buitenlandse Zaken.

Asquith en Grey hebben verklaard, de nieuwe regering te zullen steunen.

De bezetting van Boekarest.

De Duitschers melden: Van een strategisch standpunt moet aan de inneming van Campina en Ploesti de zeldzame betekenis toegekend aan de verovering van Boekarest. De lijn Kronstadt-Boekarest, de kortste verbinding van Hongarije met Walachije, is daardoor in handen der centralen, wat de aanvulling van manschappen en materieel belangrijk vergemakkelijkt. Door de inneming van Ploesti is tevens de spoorwegverbinding van Walachije met Moldavië afgesneden. In Ploesti zijn groote petroleum-refinaderijen, met moderne tank-inrichtingen. Van groot belang zijn voor de centralen ook de Roemeense petroleum-gebieden, waarvan het bronnenveld bij Campina zeer uitgebreid is. Het grootste deel der petroleum-productie van Roemenië, die ongeveer 2 miljoen ton per jaar bedraagt, is daardoor in handen van de centralen gevallen, waardoor het gebrek aan olie en benzine grotendeels wordt weggenomen. Het front der centralen in Walachije is door de inneming van Ploesti van 700 K.M. op 100 K.M. verkort.

Menschenjacht in België.

Het aantal Belgen, dat uit Gent is gedeporteerd bedroeg Vrijdag 1.1. 4000, waardoor het gehele aantal op ongeveer 20.000 wordt gebracht.

De handwerklieden worden door de Duitschers aangespoord om verbindingslieden te tekenen, om in Duitsland te gaan werken. Zij, die weigeren, worden gestuurd dicht achter het front in Vlaanderen of Artois. Sedert Zondag laat men, om de bevolking schrik in te boezemen, 12 Belgische spoorwegwerkers van Blankenberghe in de stad rondgaan; deze ongelukkigen hadden hardnekkig geweigerd te tekenen, waarna men ze van honger bijna heeft laten omkomen. Gedurende 14 dagen zijn zij gevangenen gehouden in de Blankenberghe en worden thans door soldaten op de meest brutale wijze voortgedreven. Vrouwen, die medeliden met hen hadden en hun midden op de straat en velden gingen, werden met de bajonet verjaagd en tot straf in de gevangenis opgesloten. Er dreigt een opstand in Gent uit te breken.

Veroverde steden.

De volgende hoofdsteden en groote steden zijn in den loop van den oorlog door de centralen ingenomen: Luik 7 Aug., Brussel 21 Aug., Antwerpen 9 Oct., Rijsel 13 Oct., 14; Warschau 5 Aug., Kowno 18 Aug., Brest-Litovsk 25 Aug., Grodno 2 Sept., Wilna 18 Sept., Belgrado 8 Oct. 1915; Cetinje 13 Jan., Craiova 21 Nov. Boekarest en Ploesti 6 Dec. 1916.

GEMEENSDE BERICHTEN.

Geen Russische leening in Nederland

Aan den handelsattaché van de Keizer, Russische legatie in Nederland en België is officieel opdracht gegeven, om het bericht over een Russische leening in Nederland, door een Duitsch blad gelanceerd, tegen te spreken. Alle bijzonderheden dienaangaande zijn absoluut uit de lucht gegrepen.

De zuurkool gemaatregeld.

In Duitsland is de aflevering van zuurkool door de fabrieken voorlopig verboden. Daar niet voldoende voor het leger beschikbaar is, zal de voorraad in de fabrieken opgenomen, en daarna vastgesteld worden, hoeveel daarvan voor den handel afgestaan kan worden.

De toestand te Athene.

De „Corriere della Sera” verneemt uit Athene, dat in den ochtend van den 2en December 500 Fransche en Engelse matrozen, de laatste die er nog waren gebleven, de stad hebben verlaten. De Fransche en Engelse agenten der politieke politie van Athene werden in hechtenis genomen, de Fransche officieren die waren aangeleid bij het bestuur der post- en spoorwegen daaruit verwijderd. Venezianische couranten verschijnen niet meer.

Griekenland geblokkeerd.

Vrijdagmorgen 8 uur is de officiële blokkade van Griekenland begonnen. De bevolking van Athene vrees voor een bombardement en begint de stad te verlaten.

De Fransche staatscourant bevat te dezer zake de volgende verklaring: De regering der Fransche republiek maakt, in overeenstemming met haar bondgenooten, de volgende bepalingen bekend omtrent de blokkade van Griekenland: Deze treedt in werking 8 Dec. 'smorgens om 8 uur en strekt zich uit over de kust van Griekenland, de eilanden Euboea, Santos en St. Auras van 39 gr. 20' N.B. en 20

gr. 2' O.L. tot 39 gr. 50' N.B. en 22 gr. 50' O.L. De schepen van derde mogendheden mogen vrij uitvaren tot 10 Dec. 'smorgens 8 uur. Dit bevel zal den commandanten der strijdkrachten ter zee worden medegedeeld, die met de uitvoering der blokkade-maatregelen belast zijn.

De organisatie der Duitse industrie

In het Maandschrift van het Eerste Nederlandsche Koopmansgilde in Duitsland te Düsseldorf komt de volgende mededeeling voor omtrent de organisatie der Duitse industrie:

De Duitse industrie blijft voortgaan zich met het oog op den economischen wederopbouw na den oorlog krachtig te organiseren. Niet alleen vallen er steeds nieuwe Trustvormingen te vernemen, wij herinneren b.v. aan de samensmelting der verstoffabrieken, aan de verlenging van het kolensyndicaat enz. Daarnaast valt een steeds heftiger aansluiting en uitbreiding van de economische organisatie waar te nemen. In het bijzonder verdient aan de stichting van den Duitsechen Industrieraad, als gezamenlijke belang-vertegenwoordiging der gansche Duitse industrie, vermelding. Daarnaast hebben alle metaalindustrieën zich in het Reichsverband für die deutsche Metallindustrie verenigd.

In de papierindustrie schijnt — om nu maar bij een enkel voorbeeld te blijven — eveneens de in vredesdij bijherhaling mislukte vorming van krachtige prijzevereenigingen thans mede ten gevolge der bestaande uitvoerregeling tot stand zullen komen.

In de Cementindustrie worden onder leiding van de Reichsstelle voor Cement langdurige en uiterst moeilijke onderhandelingen gevoerd om tot een algemeene organisatie der Duitse cementindustrie te geraken.

Drukke om een „sjofele chauffeur”.

Zwitserland heeft een politiek incident met Turkije, zoo schrijft men uit Zurich aan de „N. Rott. Ct.” Doch er is volstrekt geen reden om er zich ongerust over te maken.

Enige weken geleden vermoordde een jonge Turk den chauffeur van een huur-taxi. Het Mohammedaansche jongensschip, een zeer bekend lid van de Turkische club in Genève, had daar speelschelden gemaakt, stapte bij gebrek aan geld in een huur-taxi, liet zich naar een dor kleine voorstadje rijden, en vermoordde op den eenzamen landweg den chauffeur. De misdadard bracht hem iets meer dan 20 francs op, en dienzelfden avond werd het spel voortgezet. Doch ook denzelfden nacht haalde de politie Nizam Focad van de speelstal weg, en dezer dade werd hij door den Geneeschen rechter veroordeeld voor levenslang.

Mr. Navazza, de officier van justitie, hield een acherp requisitor, toen de jonge Turk hem plotseling in de rede viel met de brutale opmerking: „het is belachelijk, dat u zoo'n drukke maakt om een sjofele chauffeur”. Waarop de officier van justitie hem antwoordde: „wij zijn hier op republikein-schen bodem, en voor ons is het leven van een armen chauffeur niet minder, dan het leven van ieder ander, al ware hij de snellere Turk”. —

De Turkische consul te Genève zag daar in een belediging van Mohammed V, en verlangde een bestraffing van Mr. Navazza. Doch de regering wees het verzoek van de hand. Toen heeft de Turkische gezant zelf de zaak voor den Bondsraad gebracht, maar ook de Bondsraad vond geen termen om op zijn klacht in te gaan.

Nederland en de Oorlog.

Fabrieken stopgezet.

Moest te Maasticht reeds geruime tijd met verminderd personeel in verschillende fabrieken gewerkt worden, thans vernemen wij, dat waarschijnlijk reeds de volgende week de fabrieken de „Sifin” en de „Ceramique” zullen worden stopgezet. Hierdoor zullen een paar duizend arbeiders werkloos worden.

Uit de Vakbeweging.

BINNENLAND.

Het loon voor hand- en spandiensten

„Het Volk” studeerde Henri Polak in fien strijd met zijn vakbond. Het blad heeft er maar vermogen toe meegewerkt, dat Polak zijn „rechtspostie”, d.i. zijn ministerspensioen tot slotte heeft gekregen. Die dienst was een wederdienst waard. Niet uit eigen zak echter heeft Polak zijn helpers beloofd, maar uit de kas van den vakbond aan welks hoofd hij staat, den A.N.D.B. Uit die kas is aan „Het Volk” 10.000 gulden „geleend”, naar het bondsorgaan van deze week en „Het Volk” (met diep gevoelde erkentelijkheid) berichten.

Die Henri Polak wordt op die manier een duur paardje op stal voor zijn vakbond, die wel honderdthuisden gulden

Over de verdere onzdelijkheden, die zich in zoo'n beestenwereld afspeelen onder het alziend oog van mijn vriend zal ik maar zwijgen. Als ik u alleen maar zeg, dat de wereld der levende jongen voortbrengende visschen nooit verrijkt wordt met een nieuw volk uit Parijs of omstreken, en er ook nooit een te logeren wordt uitgezonden naar Buikslot, kunt u begrijpen, wat u... beestenhof het daar is in zoo'n vischglas. Je reinste bloedschande. Enfin, niet om aan te denken...

Daarom keer ik tot het hondje terug, na u even gezegd te hebben, dat, als dat hondje, alle overige dieren en diertjes mijn vriend kennen op 'n prik. Kippen, papegaves, marmotjes en muizen eten uit zijn hand. En tusschen de honden heerscht groote jaloezie, als de een meer dan de ander door mijn vriend wordt getreurd.

Het hondje zou voor de eerste keer alleen met den bas mee de stad in mogen. Verbeeld u een zoo'n klein zwart trippel-trappeld-bibberend glanzend hondje op gemaakte-achtige pootjes, met een kef-stemmetje, dat niemand hoort tusschen getoeter van auto's, gebel van trams en gefluit van locomotieven. Zoo'n hondje, dat door niemand gezien wordt, behalve door ongelovende meisjes van zeven en vijftig, die met 'n „ach, wat 'n lief klein poezeltje!” gaarne het hondje op den arm zouden nemen, als het touthje, waarmee mijn vriend het vast hield dat niet belette. Zoo'n hondje, dat meer bekijks heeft dan 'n kindje uit den Jordaan of den Delfshoek 'n Hondje van 'n hondje.

Het verging het hondje slecht. Het was

moet afstaan voor oorlogseeningen en tien-duizenden gulden voor dagbladen, die in de hooge gunst van meneer Henri Polak staan, maar die oude geschieden vakgenooten, die zelf mee dat geld hebben opgebracht, wegtrapt als ze niet meer mee kunnen. — Leve de moderne vakvereenigingen-amblerij!

Actie grondwerkers Schiedam.

De grondwerkersvereeniging „Nieuw Leven” heeft besloten een actie te beginnen voor verbetering der arbeidsvoorwaarden. Aan de patroons is het volgende schrijven verzonden:

Ondergeteekenden hebben in opdracht u onderstaande arbeidsvoorwaarden aan te bieden, met bevelde verzoek deze te doen inwilligen.

1. Vanaf 1 Januari 1917 bedraagt het loon van een grondwerker 30 ct. per uur, als minimum.

2. Bij aangenomen werk zal er minstens 2 cent boven het geldende uurloon worden betaald, hetwelk wekelijks zal worden uitkeerd.

De staking bij Jonkman te Zaandam

16 November brak er een staking uit aan de zagerij en kistmakerij van den heer Jonkman uit IJmuiden, geleen aan het Ameland te Zaandam (reeds eerder in ons blad besproken). De oorzaak van dit conflict is een gezocht ontslag, gegeven, omdat de betrokkene lid was van zijne organisatie en nogal flink werkte er voor was. Dat was den heer Jonkman een doorn in het oog. Het ontslag werd gegeven onder voorwendsel van slappe, terwijl tegelijkertijd aan de andere arbeiders werd aangezegd, dat zij moesten overwerken. Er werd dan ook geen genoegen met dat ontslag genomen en na eenige vergaderingen, werd aan den patroon de eisch gesteld het ontslag in te trekken, terwijl anders de staking geproncleerd zou worden. De eisch werd niet ingewilligd. De staking werd dus geproncleerd. Onderhandelingen hebben sindsdien tot niets geleid. De heer Jonkman stelde zelf een tegeneisch, en deze luidde: De stakers zullen openlijk, b.v. door een door de gezamenlijke stakers ondertekend ingezonden stuk of manifest aan de gemeentenaren van Zaandam kond doen (het op den antiekens) dat zij het als een fout hinnerijds beschouwen zich te hebben georganiseerd zonder dit hun Patroon (met een hoofdletter) te melden, nadat zij zich als ongeorganiseerd hadden verhoord.

Bovendien stelde hij als eisch: „handhaving van het ontslag aan den eistaangevalde, echter aan dien persoon 4 weken loon willende uithelaten”.

De staking duurt nu al een paar weken en de stakers zijn vast besloten vol te houden. De heer Jonkman schijnt er op te rekenen, dat de honger de stakers wel gauw tot zwichten zal noodaken. Het P.A.S. „Zaanscheek” doet een beroep op de solidariteit der arbeiders en roept allen uit, de stakers krachtig te steunen.

De typografen-actie.

We zijn nu reeds in December. Met 1 Jan. 1917 moet er een nieuw collectief contract zijn voor de typografen. Ze moeten weder behoorlijk worden gemulband. Maar de trek daartoe schijnt toch niet biter groot te zijn bij de gezellen. Zoals reeds vermeld werd in „De Tribune”, hebben de patroons vergaderd en het contract aangenomen. Natuurlijk. Het bestuur had de portefeuille-kwestie gesteld en dus... aannemen. „Is voor ons straks pais en vrede, dus gelegenheid te over om de schade (?) die we nu eventueel zouden lijden, dubbel en dwars in te halen. En dat het er wel af kan (5 cent loonsverhoging) bewijst, dat de firma Duwaer nu reeds zellers vraagt tegen 32 cent, en drukkerij van Mantgum hare gezellen een brief heeft thuisgezonden (om aan moeder de vrouw te laten zien, hoe goed zij het meent en... om deze vooral op haar hand te krijgen), mochten de gezellen eventueel toch nog neigen verloren om deze goetheid der heeren patroons niet te accepteren) dat het uurloon per 11 December gebracht is op dit bedrag.

Het laatste „Grasich Weekblad” is weer geheel gewijd aan de nieuwe mulkorf-wet, maar voornamelijk uit het Noorden is men er sterk tegen.

Geerts uit St. Anna-Parochie meent aan het slot van zijn artikel: het contract is onaannemelijk!

B. uit Leuwarden komt tot de conclusie: „Een dergelijk minderwaardig contract mag niet alleen niet aangenomen, maar dient met algemeene stemmen te worden verworpen en vastgehouden aan ons concept, zelfs als 't moet er voor gestreden. Geen enkel lid geve anders zijn goedkeuring”.

Een commissie in zake contract-herziening, gevormd uit de afdelingen van den A.N. Typ. B. in de prov. Friesland, Groningen, Drente en Noordelijk Overijssel zegt

absoluut niet op zijn gemak te stellen door verkeersagenten of iets dergelijks. Het was den kluts kwijt en zeker bejammerde het 't rustig thuis, waar het alleen af en toe 'n beet kreeg van 'n meigezellen, als het wat al te veelvuldig of te lang in de buurt van den door allen geliefden baas bleef. Het werd tureluursch van al die draak, draaide vele malen om zich zelf heen in kleiner en kleiner wordende kringen en bleef ten slotte liggen op den rug, sparteel met de pootjes, schurend met 't kopje over de keien, schuin in den bek.

Stelt u zulk 'n gebeurtenis voor op 'n zonnige Zondagmiddag in het groote dorp, dat Amsterdam heet. Let dan nog op de bijzonderheid dat 't geschiedde op een kruispunt, op 'n stratenweg in de richting van een voetbalveld, waar juist een internationale match zou gehouden worden. In minder dan een oogwenk klonk het jammer van huwbare, reeds gebuwde en nog niet gehuwde Hollandse dochters door de lucht.

M'n vriend nam een kort besluit in zijn geest, en het hondje in 'n handen. Maar, o wee, hij had 'n Zondagsche pak aan. Dat mocht niet in aanraking komen met 't stoffig karkas en het vochtig beke van 't nog altijd bewusteloze hondje. Om alle standjes van zijn wederhelft te voorkomen, hield hij het hondje voor zich uit, zoals Thomas van der Bruijlt van Kloris en Rooze de ham van Van Buuren. Voetbal-bellugten vervolgden hun weg, maar de jonge en de oude dochters kens op geschooten rekels vormden een stoel, waarvan m'n vriend de aanvoerder was. En even

IN VOGELVLUCHT.

Wat klaagt gij toch, gij ontevreden? Wat vraagt gij toch om bezuiniging? Als gij toch wilt, hoe groot ongelijk ge hebt.

Daar hebt u nu b.v. onze prins. Als u wilt hoeveel baantjes die opknapt voor één geld, zoudt u wel anders redeneeren.

Onze prins is naast man van de koning: 10. Hertog van Mecklenburg, 20. vice-admiraal à la suite, 30. luitenant-generaal à la suite van de landmacht, 40. luitenant-generaal à la suite van het leger in Nederlandsch-Indië. Het eerste is hij sedert zijn geboorte, al het andere sedert hij de kinderschoenen heeft uitgetrokken.

En daar zit nu juist zijn verdienste in, in dat laatste. Moeten we hem niet dankbaar zijn, dat hij zoo oud heeft willen worden, als is in, ten bate van de koning, de zoonacht, de landmacht hier en in Indië, al is het dan maar à la suite.

Gij ontevreden, die zegt, dat hij met die suite zwiel slaat, hebt ongelijk.

St-Nicolaas heeft dat anders ingezien, die heeft den minister van oorlog, generaal-majoor Bosboom en diens adjutant, kapitein van den generaal staf jhr. W. Roell, opgedragen aan hem, die zooling heeft willen leven, „het eerebeek voor langdurigen Nederlandschen dienst als officier met het teken XV” te overreken.

Het ding — het eerebeek — heeft niets geleden van den val door den schoorsteen. Nu alert het de boral van den nobiliair seigneur à la zwiet. Wat 'n zwiet!

Over 15 jaar doet St-Nicolaas het nog eens dunnetjes over.

o.a. in een circulaire aan de „Bondsbroeders”:

„De houding van ons Hoofdbestuur is tot nog toe tegenover dit concept raadzaam. Geen moed wordt den leden ingesproken, geen greintje vuur of bezetting zit in de artikelen van den redacteur, men zou gaan denken, dat het Hoofdbestuur zich al reeds verkocht heeft. Wij willen dit voorloopig nog niet als waarheid aannemen, doch de schijn is er wel voor”.

En in een slofwoord heet het:

„Wat komt er van deze eisehen terecht bij aanneming van het concept, door de patroons ons aangeboden? Niets!”

Negen klassen zijn ook daarin opgenomen, 57-trige werkwerk wordt ook daarin behandeld en daarbij wordt vijf cent loonsverhoging gegeven in drie jaar, hetgeen betekent: Drie jaar van hoon gerlijden en berusting!”

De redacteur schrijft in een hoofdstuk:

„Maar de alternatieve toekomst is 1 Januari en wanneer we dit contract weigeren, moet er tevens staat op gemaakt worden, dat allen bereid zijn om te staken niet alleen, doch ook om de staking, wanneer ze lang mocht duren, tot het einde toe vol te houden, zelfs bij zeer karig toebedeelde uitkeringen”.

(Op de zetterij van het „Handelsblad” maakte men de haren al benauwd, dat er slechts f 2.— kon worden uitgekeerd).

„Wat we nu, in deze voor onze leden en het bedrijf zoo betekenisvolle dagen verlangen, is dat men wilkt en weegt om tot een rijp beraad te komen”.

Worms heeft in „De Tribune” de aandacht gevestigd op de overeenkomst (reeds schriftelijk maar bij plechtige handoplegging) dat de onderhandelingscommissie in hunne respectieve vereenigingen het contract met hand en tand zouden verdedigen, in het belang van patroon en gezell. Van der Wal heeft als antwoord aan Worms gezegd, dat er niets van aan was. Nu schijnt dit van hem niet algemeen geloof te vinden en moet Hols hem in dit nummer van het „Gr. Wb.” een handje helpen. De notulen van de H.-B.-vergadering vermelden:

„Aanmerking werd gemaakt op de uittaling des heeren Wierdels in het „Weekblad” voor de Grafische Vakken”, als zouden de werknemers in de onderhandelingscommissie hebben verklaard, dat zij het contract zouden verdedigen en bij niet aanname hun positie verlaten. Dat is de kalinelkwestie. Reeds de voorgaande week ging het praatje dat door diezelfde werknemers een schriftelijke verklaring zou zijn afgelegd, wat door Van der Wal was tegengesproken. Na hoogst onaangename dingen aan ons adres werden gezonden, kunnen wij verklaren dat noch het een noch het ander waar is. Niet een enkele werknemer heeft zich in den geest uitgelaten, heeft er misschien zelfs niet aan gedacht. De mededeeling van den heer Wierdels is onwaar”.

Nu het antwoord van Wierdels afwachten.

In de correspondentie lezen wij tot slot: „J. A. K. te H. — Lees artikel van Hols, ik reageer daar niet meer op. Als de leden aan een besluite ontkennning mijnerzijds niet meer hechten, dan zou het inderdaad een kwestie van heengaan worden”.

Mijn vriend en zijn hondje

Ik heb een vriend. Deze vriend heeft een hondje, d.w.z. hij heeft drie honden, maar hij heeft maar één hondje. Voor het overige heeft hij een kat en vijf katten. Dan heeft hij nog drie en twintig kippen en bij-behoorende henen, witte muizen, konijnen, marmotjes, duiven, kanarie's, kolibri's, winterkoninkjes, Hollandse, Japanse en andere nachtegaalen, papegauen, ook van allerlei soort. De heer menagerie wordt gecompenseerd door eenige aquaria met goud- en andere vischjes. Hij heeft er ook vischjes in, die geen vischjes zijn, want ze brengen levende jongen voort.

Mijn vriend is een wandelende alwetendheid. Hij geneest het snot van zijn kippen, zoo goed als hij voor 'n vischjes de beste waterfontein tot een jokkervij weet toe te bereiden. Hij kent alle slakken. Niet als zij of ik, om er zout op te leggen. Neen, om ze voor reinigers te gebruiken van het water in zijn aquarium.

Hij leeft te midden van de liefde. Dat gaat soms zoo erg, dat hij er in de letterlijke betekenis van het woord soms een rijkje voor steekt. Zoo goed heeft de kippen als bij de kanaries. Hij weet precies welke ze beste haren is in de korf. De andere pikt hij er uit. En geen avond zal hij zich niet rustig begeven zonder tusschen de verschillende kanarievogel-kooitjes een plankje of val bordpapier te schuiven. Want, dat weet u nog niet, Trouwens ik weet het voor deze week ook nog niet. Het is verlietden kanaries niet goed elander te zien. Minder

kwaad kan het, dat ze elkander hooren. Ik heb kunnen ervaren, dat ze, hoewel dan door plank en bord gescheiden, elkander seronades brengen, waarvan Romeo en Julia nimmer droomden. Alleen dit verschil is er tusschen die vogels en ons. Als wij een seronade githalen (ik bedoel zoo'n echte onderwereldse. Niet zoo een van een muziekvereeniging aan een portier van een fabriek, die vijf en twintig jaar op de deur past. Zoo een waar satijnen kleedieren, rapieren en gitaar bij te pas komen)... als wij zoo'n seronade honden en zien 't voorwerp onzer liefde, naar merken dat papa venster en deur goed gegreund heeft, dan... dan... zingen we nog even. We zingen droevig, droeviger, droevigst, op het laatste gaat ons liedje uit als 'n nachtkraak; en we doen wat de kraak doet, we druipen af. Als we den anderen dag al te veel katzenjammer hebben, dan nemen we zoo tegen den middag een broodje pekvelviesch met zuur, tegen den avond zijn we dan weer opgekalefaterd, voldoende om de kans opnieuw te wagen. Maar zelfs als we op de grazerk van onze schoone staan, die sterf aan de zeldze ziekte, waarvan gij straks zult overlijden, ach dan, zwijgt de zanger stil... hij kan niet meer!”

De kanaries doen niet aldus, die maken er vlieger een einde aan. Ze zijn veel spontaner dan wij. Want eens had mijn vriend zoo'n vogel op proef in huis. En het besaagde zong, al heller en heller. Den anderen ochtend was het diertje dood. Het had zijn liefste gezien. Dit was de eerste en ook de laatste maal, dat mijn vriend er geen schotje voor gestoken heeft.

als ver voor de tamboers rijen jongens loopen, zoo werd mijn vriend konstreeks vooruit gemeld in de straat, waar 't doel was van zijn tocht. Hij werd letterlijk omstuurd. Medeliden met 't hondje, maar woede tegen hem omdat hij het niet tegen zich hield, sprak uit de allerliefste Amsterdamse uitroepen.

Het hondje bleef bewusteloos, ook toen het binnengevallen was in het huis der familieleden van mijn vriend, die het doel van zijn Zondagswandeling waren. Was-schen met water hielp niet, hondje wildt niet bijkomen. Goede raad was duur. Nog eens met het hondje naar huis op vooruit-gestoken handen door binnendijk Amsterdam, dat noot. Maar wat dan...?

Weer nam mijn vriend een kort besluit daarna een zak. En met het hondje in den zak op den rug wandelde hij in Zondagsch pak, door Zondagsche straten naar huis.

Het kleine beetje dat aan mijn vriend's alwetendheid ontbrak, is nu aangevuld. Hij weet nu de les te waarden: „Wandel nooit door Amsterdam met 'n hondje, want het kan niet tegen de drukte”.

Het hondje is na ik weet niet hoeveel tijd bijkomen en tot op den dag van vandaag is het bij zijn hondenbewustzijn gebleven, om de enkele reden, dat mijn vriend ook de tweede les ter harte nam die ook volgens iedereen van de vrouwen geldt: „Wie zijn hondje liefheeft, laat het thuis”.

Binnenland.

Openbare school — armenzorg.

Uit „Het Onderwijs” nemen we het volgende bericht over:

„Appingedam. De meer en meer gebruikelijke weg zal hier gevolgd worden. De gewone lagere school met meer dan zes leerlingen wordt steeds meer de „klouwen-school”, goed alleen voor hen, die er wel tevreden mee moeten zijn. Die meer willen en kunnen doen voor hunne kinderen laten hen daar zoo kort mogelijk. Zoo besloot de raad hier dan, een nieuwe school te stichten, die voorbereiden zal voor H.B.S. en Gymnasium en waar de kinderen plaats kunnen vinden, als ze vier klassen der lagere school doorlopen hebben.”

AMSTERDAM

Pl. Rev. Comité.

Ingevolge het besluit der gedelegeerden vergadering roepen wij alle besturen der bij het plaatselijk comité aangesloten organisaties op tot een vergadering in het lokaal De Jong, O.Z. Achterburgwal 47, op Woensdag 13 December a.s. 's avonds 8½ uur, ter vaststelling van de te voeren actie.

De agenda is als volgt: De Duurte-actie, Kersvergadering, Financiën, en verder eventuele voorstellen.

Wij verwachten, dat de besturen met onze vergadering rekening zullen houden en geen vergaderingen zullen uitschrijven.

Wij rekenen op aller opkomst.

HET BESTUUR.

Maximumprijzen karnemelk en tapmilk.

De maximum-verkoopprijs voor karnemelk is gesteld op 6 cent per liter, plus bezorgingsloos, per 1 liter flesch 8 ct. en per 8 de-liter-flesch 6 cent en tapmilk 10 cent per liter, per 1 liter flesch 7 cent.

De „Hollandia” bemant met onderkruipend schorrem.

Voor de „Hollandia” is een stelletje onderkruipers aangenomen, o.a. een Chinees, en verder een groep schorrem. Zoo erg is 't, dat er een dubbel stel officieren meegaat — blijkbaar acht men z'n leven op zee met dat van de straat operatie onderkruipersgevoel niet zeker. Heden, 11 uur, zou de boot uitvaren. Of het daarin is gekomen, konden we niet te weten komen.

Naar wij vernemen, is de „Hollandia” gisteren inderdaad vertrokken. Het had aan boord de mail en aan passagiers 27 eerste, 22 tweede en 24 personen derde klas.

De oplichting der Amsterd. Bank.

De Vierde Kamer der Rechtbank heeft gisteren uitspraak gedaan in de zaak van den 27-jarigen rijwielsteltel J. K., en den 34-jarigen graankoopman K. B., die hebben terecht gestaan wegens oplichting van de Amsterdamsche Bank voor een bedrag van f 22488 in de maand April j.l. door misbruik van den naam van den eierenhandelaar E. Goosien alhier, waartoe zij o.m. drukwerken etc. hadden laten namaken. De eisch tegen ieder van hen was drie jaar gevangenisstraf onder aftrek van de preventieve hechtenis. De rechtbank heeft oordeeld: beiden tot 2 jaar gevangenisstraf met aftrek van de preventieve hechtenis.

De pseudo-electriciteit.

Door een rechercheur is een jongeman aangehouden, verdacht van diefstal van gouden sieraden, ten nadele van een bewoonster der N. Meesstraat. Hij had zich daar valscheit voor verklaard der gemeentelictificatiewerken uitgegeven en daar er toevallig een defect aan de elektrische leiding was, liet de juffrouw hem binnen. Toen de man weg was vernam ze een aantal gouden sieraden, een aanzienlijk bedrag vergetenwoordigende.

Goed afgeleiden.

Hedenmiddag te ruim 1 uur glipte een gozel van de Suededrukkerij op de Hoogsluis van zijn fiets en kwam terecht onder een juist passerende tram. Hij werd een eind megesleurd, doch kwam er wonder boven wonder zonder letsel af. 's Mans hoofd was onder aan den tramwagen vastgeklampt en moest met een lange haak worden losgewerkt.

Weer een liefdedrama.

Op de Jacob van Lennepkade is gisteravond de 37-jarige Johan Hulscher met een mes gestoken door een vriend van zijn echtgenote. Zijn vrouw was van hem weggegaan en was bij dezen vriend op de Jac. v. Lennepkade 406 gaan wonen, naar haar zeggen om het slechte leven dat zij bij hem had. Toen de wettige echtgenoot zich gisteravond, in eenigszins beschonken toestand, aan dat huis vervoegde, er naar boven liep en onder een vloed van scheldwoorden zijn rechten liet gelden op zijn vrouw, werd hij in zijn schouderblad gestoken. Na in het Wilhelmina-Gasthuis te zijn verbonden, kon hij zich naar het bureau Lauriergracht begeven, om van 't geval aangifte te doen.

Een concessie aan zaalverhuurders

De burgemeester heeft, naar gemeld wordt, besloten, dat de zaaleigenaars, die hun bestaan vinden uitsluitend in het verhuren van lokalen voor bestien partijen, deze partijen tot 2 uur mogen laten voortduren, zij moeten evenwel, voor elk geval, dat afzonderlijk wordt beoordeeld.

Vergaderingen.

AANKONDIGINGEN

De Zaaier, afd. Den Haag.

De cursus-vergadering zal deze week niet op Maandag, doch op Dinsdag 12 Dec. plaats vinden in de Scheepstraat 28.

De leden denken hieraan zeker wel.

HET BESTUUR.

Cursus Rev. Soc. Vrouwenclub

Koog-Zaandijk.

Dinsdag 12 Dec. belegt de Rev. Soc. Vrouwenclub Koog-Zaandijk een openbare cursus-vergadering in het zaaltje „Nieuw Leven”, te Zaandijk. Spreker B. Lansink Sr., met het onderwerp: „Volle bandkasten bij de kapitalisten en leeg broodkasten bij de arbeiders”.

Aanvang 8 uur 's avonds.

Geheel-onthouders, Rotterdam.

Openbare Cursusvergadering op Maandag 11 Dec. 1916, 's avonds 8 uur, Boompjes No. 106. Spreker: Mevr. Koolmans-Timmer. Onderwerp: „De vrouw en de alcohol”.

daarom vergunning vragen aan den burgemeester. Deze vergunning sluit stilzwijgend ook het verlof in tot het maken van muziek.

De moordenaar gewat.

Te Rotterdam is gistermiddag te 4 uur de 30-jarige bankwerker J. P. Gilliamse gearresteerd, die verdacht wordt van moord op zijn vrouw gepleegd op St. Nicolaas-avond in zijn woning, Achterburgwal 117, waar de verdachte te Rotterdam familie heeft, vermoedde men onmiddels wel, dat hij zich daar zou ophouden. Gistermiddag kreeg de rechercheur aanwijzingen, dat de verdachte zich ophield in een café aan den Stationsweg. Onmiddellijk gingen twee rechercheurs naar het opgegeven adres, en daar vond men den man, die terstond gewillig de politiemannen volgde. Hij werd naar het hoofdbureau aan het Haagschever gebracht, waar hem een voorlopig verhoor werd afgenomen. Hij erkende, dat hij twiist heeft gehad met zijn vrouw. Heel den dag, zoo verklaarde hij, had ruzie-tusschen hem en zijn vrouw geherscht, omdat zij tijdens zijn afwezigheid het met een ander had gehouden. Op het oogenblik dat zij bekende met dien ander te willen leven, had hij zijn zelfbeheersching verloren. De vrouw had hem met een stiel geslagen. Wat er verder gebeurd is, weet hij zich niet te herinneren. Alleen weet hij, dat zijn vrouw voor hem lag en hem toeriep: „Jan, ik houd toch nog van je. Toen heeft hij het huis verlaten en vluchtte hij naar Rotterdam. Uit de kranten vernam hij, dat ze overleden was. Van een bij verklaarde hij zich niets te herinneren. Wel wist hij, dat zijn vrouw de den bij mee naar boven te hebben genomen, om deze bij de hand te hebben voor het geval er fabriekers kwamen. Hij weet echter absoluut niet meer dat hij den bij greep om zijn slachtoffer daarmee te lijf te gaan.

De man is gisteren nog naar Amsterdam vervoerd en ter beschikking gesteld van den commissaris der eerste afdeling.

In verband met de aanhouding van den moordenaar zal de begrafenis van het slachtoffer heiden nog niet plaats hebben.

Aan brandwonden overleden.

De vrouw, die Woensdagnacht in haar woning in de Rustenburgstraat een brandende kachel over het lichaam kreeg, is gisteren in het Lar. Ziekenhuis overleden.

Dood op straat gevonden.

In een uirnoir op de Lijbaanstraatzijde werd gistermorgen een bewoner der Korte Leidschedwaarsstraat dood aangetroffen. Het lijk is door eenige burgers aan het politiebureau aan het Leidscheplein gebracht, van waar het per auto-ziekenwagen naar het Wilhelmina-gasthuis is vervoerd.

Een slager die zijn knecht slacht.

In de slagerij, gevestigd Van der Helstraat 17, ontstond twist tusschen den baas en zijn knecht, die weigerde een hem gegeven bevel uit te voeren. De baas ontstak in zwoeren woede, dat hij een mes greep en den knecht licht aan den arm verwondde.

Het mes.

Door twee agenten van politie is gisteravond een man aangehouden, die op de Rozenstraat een persoon met een mes in aangezicht had verwond.

Uit rijden geweest.

Door iemand, elders woonachtig, is in den afgelopen nacht bij de politie aangifte gedaan, dat door een vrouw, met wie hij op de Duinkerke, in een rijtuig had gereden, hem een portemonnee is ontstolen, inhoudende een bedrag van circa f 1400 aan bankpapier.

Brandjes.

Kleine binnenbranden: Kerkstraat 32, Hemonystraat 24 en N. Loedenstraat 6.

ROTTERDAM.

Collectief loon- en arbeidsovereenkomst voor slagersgezinnen.

(H.) Door den Alg. Ned. Slagergezinnenbond en in combinatie met de Chr. en de K. K. Slagergezinnenverenigingen, is een concept-collectieve arbeidsovereenkomst gezonden aan de patroons-organisatie, waarin de arbeidsduur wordt geregeld op 64 uur per week, met een minimum-loon variërende van f 10 tot f 30 per week met verhooging voor over- en Zondagarbeid. Verder wordt daarin ook geregeld het loon bij ziekte en wettig verzuim, alsmede vacantielagen met reisgeld en opzegtermijn met scheidsgerucht.

Wat er bezuinigd wordt.

Het elektriciteitsbedrijf berekent, dat er sinds 6 Dec. 10 % is bezuinigd op elektriciteit voor verlichting, en men verwacht, dat de bezuiniging zal stijgen tot 20 %.

Aan gas is op 6 Dec. den eersten dag der bezuiniging, 37.400 kub. meter of 15.4 % minder geleverd dan normaal voor dien dag viel te verwachten.

Ongevallen.

(H.) De bootwerker D. G., wonende Diergaardeingel 47, werkzaam aan boord van den kolentichter „S. H. V. 25”, liggende in de Maashaven, werd door een ledige kolentanker aan het hoofd getroffen, zoodat de rivierpolitie hem met de rijwielbrancard naar zijn woning heeft moeten vervoeren.

Een geweldenaar.

(H.) Gisternacht is door de politie gearresteerd de 27-jarige varensgezel C. H. de B., wonende Houliana 18, die in de woning van zijn moeder zooveel had vernield, dat de woning als onbewoonbaar kan worden verklaard.

GOES.

Daar gaan onze mosselen.

Het koken en inzouten van mosselen neemt in deze gemeente steeds grooter afmetingen aan. Tal van hoogzaren, volgeladen met mosselen, komen dagelijks de binnenhaven in en lossen de lading in de vele handkarren, welke de kokers en kooksters, naar volgorde van het hun toegewezen nummer naar voren brengen. Arbeiders, en ook vele vrouwen, koopen de mosselen voor p.m. f 5 per baal.

Nadat ze gekookt zijn, worden ze weer aan den ondernemer verkocht voor f 0.45 per K.G. waarvoor per baal p.m. f 3 winst wordt gemaakt.

Tal van personen houden zich thans met den mosselhandel bezig. We vernamen van een ondernemer, die de vorige week p.m. f 2800 aan arbeidsloon betaalde en arbeidersgezinnen, die p.m. f 14 per dag hebben verdiend.

Blijkbaar wordt ook dit volksvoedsel tegen oorlogswinst weggeslept naar het buitenland.

HENGLO.

Flink zoo!

(D.) Woensdag hebben, naar we reeds meldten, een 30 jonge arbeiders(sters) van de Hengelose Bontveerij het werk gestaakt wegens de bekendmaking der directie dat er in 't vervolg de hoogste loetzal worden toegepast, als er geen einde komt aan het maken van grove fouten, welke voornamelijk in een soort binnenlandsch doek op 8/4 getouwen voorkomen.

Prachtig jonge makkers dat ge in verzet zijn gekomen. Ga zoo door, dving des noods ook de anderen uit hun slaafsche berusting. Maar vooral jongevrienden verzet u niet enkel tegen een boete, doch ga met ons vechten tegen gansch uw onderdrukking, tegen het gevaar van elke dag geslacht te kunnen worden voor het belang der fabrikanen.

Komt jeugdige makkers in onze rijen, we hebben ook u zoo nodig.

MAASTRICHT.

Aardewerkfabrieken stopgezet.

Wegens het niet kunnen uitvoeren van aardewerkproducten zullen waarschijnlijk de fabrieken „Sphinx” en „Coramique” noodgedwongen moeten worden stopgezet, waardoor een-5000 arbeiders en hun gezinnen werkloos zouden worden. Heden, Zaterdag, zou de fabriek „De Bek”, te Limmel, reeds stopgezet worden, benevens eenige afdelingen van „De Sphinx”. Maandag zal in een vergadering van aandeelhouders worden beslist, welke maatregelen zullen moeten worden genomen. Als de heeren dan maar niet de arbeiders, die hen rijk maakte, vergeeten.

Het slagveld van den arbeid.

Gisteravond is de weekman Van Hoorn op de aardewerkfabriek „De Sphinx” tusschen de buffers van twee wagons op het fabrieksterrein bekneld geraakt. Zijn toestand is hopeloos.

PHILIPPINE.

Oorlogsdrukke in het mosselbedrijf.

Men schrijft uit Philippine aan „De Zeeuwse Koorier”:

Toen in Augustus 1914 de oorlog uitbrak, kwam voor Philippine's handel een donkere tijd. De mosselen hadden geen afzetgebied meer, het oude was onbereikbaar, een nieuw was er niet gevonden. Later mochten mossels geleverd worden naar de bezette steden in België, zoals Gent, Brussel, Antwerpen en Mechelen. Doch dit kon niet lang blijven voortduren, daar er sterke vermoedens rezen, dat sommige schepen nog wel anders deden dan mosselen aanvoeren. En het was weer uit met de mosselvering, althans verzonnen per schip.

Een oogenblik trad toen weer slappe in. Thans is echter een nieuw afzetgebied gevonden. Duitschland heeft nu mosselen en wel in zout. Deze omstandigheid heeft Philippine's handel in een oogenblik een ongekende vlucht gegeven. Wie Philippine binnenkomt, ziet mossels, ruikt mossels en hoort spreken van mossels. Dat er goede prijzen gemaakt worden, daarvan zal wel niemand twijfelen, als hij slechts bedenkt wat sommen Duitschland besteedt aan welk soort van levensmiddelen dan ook. Een gevolg hiervan is, dat ons dorpie onder volen stroom staat, ja dat er soms tot 12 uur 's nachts gewerkt wordt om zooveel mogelijk te kunnen leveren. Philippine kan zelfs niet eens de noodige arbeidskrachten leveren, er zijn dan ook reeds een 70-tal arbeiders(sters) van elders, van de naburige gemeente Hoek aan het werk. Wee den boer, die hulp moet hebben, hij mag zijn beurs flink open zetten en dan is het mischiefs nog twijfelachtig of hij werkkrachten krijgt. Op twee plaatsen werkt men in het groot, daar staan houten gebouwen of is de zaak ondergebracht in vroegere stallen. Daar staan 4 à 5 fornuizen, praktisch ingericht voor hun doel, ieder oogenblik gereed nien voorraad gaar te koken. Uit deze fornuizen gaan de mosselen in lange houten bakken, aan weerskanten waarvan mannen, vrouwen, jongens en meisjes, Nederlanders en Belgen, om strijd mosselen uit hun schelpen doen. Het werk schijnt nog al aardig dagloos op te brengen, althans noemde men mij loonen van 1.25 gld. voor kinderen, van 1.75 gld. voor groteren. Een en ander kan evenwel wat afwisselen. Behalve deze twee kokerijen in het groot, zijn er nog een massa in het klein; want wie kookt op het oogenblik geen mossels; de burgerij, de werkmans, ja zelfs verschillende boeren, zitten tot over de ooren in de mosselen. Deze koopen ze per baal en leveren het verzorgde mosselvleesch per K.G. terug aan den leverancier. De zoo klaarge-maakte mosselen gaan in tonnen met een bruto gewicht van ongeveer 61 K.G. en een netto van om en om de 55 K.G., waarbij dan 20 pct. zout is. Zoo verpakt gaan ze naar Duitschland.

En het Nederl. volk blijft van de voortbrengselen van eigen land lekker af.

WILLEMSOORD.

Roodvonk in een Marine-kazerne.

Naar aanleiding van de in de marinekazerne voorgekomen roodvonkgevallen zijn de bewoners van twee zalen, en 80 manschappen, ter observatie in het hospitaal opgenomen.

GEMENGDE BERICHTEN.

Smokkelen.

Dinsdagnacht poogden de smokkelaars onder de gemeente Eede in Zeeuwach-Vlaanderen een tweetal koeien over de grens naar België te smokkelen. Ze werden echter verrast door de soldaatkommissie, waarna de smokkelaars de wijk namen en de dieren lieten loopen. Wijl de ambtenaren de dieren niet konden vasthouden, losten zij 16 schoten, waarna de koeien dood neervielen. Het vleesch is in beslag genomen en verkocht voor rijksrekening. Een der betichten in het complot beroemde er zich op de markt te Oostburg op, dat de dounen er wel twee neergeschoten hadden, doch dat er op een andere plaats zestien waren overgebracht.

Mollevangst. — De mollevangers zijn druk aan het werk en maken tegenwoordig in Twente goede zaken. De velletjes zijn duur — naar men verneemt 30 cent — en niet zelden gebeurt het, dat twee man een honderdtal mollen per dag vangen.

Krijgsgevangenen. — Te Overdinkel kwamen 3 Fransche krijgsgevangenen over de grens. Zij waren ongeveer 10 maanden gevangen geweest, en in de buurt Burglinfoort te werk gesteld. In een nacht hadden zij hun tocht volbracht. Om over de grens te komen, moesten zij de Dinkel doorwaden.

Het slagveld. — Gisternacht is de renner J. Jansen, wonende Zilversteeg 16 te Utrecht, bij het terugzetten van een trein te Zwolle overreden en gedood. Hij laat een vrouw en 5 kinderen onverzorgd achter.

Over de grens. — Gistermorgen zijn 2 bij de grens te Stannatermuiden op post staande Duitse soldaten gedeserteerd en naar Nederland overgekomen.

Twee smokkelaars verdrongen. — Uit Emmerik wordt ons gemeld, dat in de grensboek De Wild bij Elten twee fabrieksarbeiders uit Oberhausen zijn verdrongen. Beide mannen hadden eetwaren uit Nederland binnengesmokkeld en werden hierbij achtervolgd door de Duitse grenswacht. Geen uitweg meer ziende waren zij te water gesprongen met het bekende noodlotige gevolg.

Erwtentelende O.W.ers. — In het begin van de campagne 1916 verkochten in de omstreken van Amerongen vele telers hun z.g. pronkboonen voor f 40—70 per H.L. Levering had nog niet plaats. Toen nu de laatste dagen de prijs oplet tot f 130, verkochten eenige telers hun product voor de tweede maal. De eerste koopers hebben hier natuurlijk geen genoegen mee genomen, en de O.W.ers gedagvaard.

Nekkramp. — Te Ridderkerk is Donderdag aan plooieling opgekomen nekkramp een 16-jarige zoon van A. S. overleden.

Een 15-jarige dochter in hetzelfde gezin werd ook door die ziekte aangetast en is per auto naar een ziekenhuis te Rotterdam vervoerd. Haar toestand is zeer ernstig.

Brievenbus.

H. V. te D. Ja, gaarne.

Scheepstijdingen.

AMSTERDAM. Aangek. 7 Dec. Houthaven: Themis, st., Gothenburg, hout; Fohna, st., Hudikswall, hout; Rietlanden: Willy, st., Seaham, steenk.; Handelskade: Doan Swift, st., Londen, stugk.; 8 Dec.: Tern, st., Londen, stugk.; Petro-leumhaven: Mijldrecht, st., Port Arthur, gasolie.

Nederlandse Stoomvaartlijnen.

Arakan, 4 Dec. te Bat. v. San Francisco. Billiton, n. Bat., 6 Dec. v. Falmouth. Dardanus, n. Amst., 29 Nov. v. Port-Said. Eendland, n. Amst., 5 Dec. v. Laa Palmas. Grotins, 4 Dec. te Bat. v. Amst. Hebe, 4 Dec. v. Pensacola n. Galveston. Mfartensdijk, n. Baltimore, pass. 6 Decem-ber Lizard. Prinses Juliana, n. Bat., 6 Dec. v. Kaapstad. Posedon, 4 Dec. te B-Ayres v. Amst. Rembrandt, n. Bat., bevond zich 6 Dec. op 56 gr. N.Br., 10 gr. W.L. Alles wel. Ronde, n. Java, 6 Dec. v. Kaapstad. Rijn, n. Amst., 6 Dec. v. Alexandrie. Rijnijk, n. Rot., 5 Dec. v. Kirkwall. Shland, n. Amst., pass. 6 Dec. Lizard. Zaamlijk, n. New-York, pass. 5 Dec. Ter-schellingbank. Zeelandia, n. B-Ayres, 5 Dec. v. Bahia.

Verwachte schepen Rotterdam.

Alphard, v. B-Ayres, 6 Dec. te Falmouth. Anna Postenes, v. New-York, 30 Nov. v. Sydney. Algenh, 10 Nov. v. Buenos-Ayres. Alkid, v. Rosario, pass. 1 Dec. Lizard. Banan, 19 Nov. v. Halifax. Besna, v. N-Amerika. Britann, pass. 27 Nov. Las Palmas. Colombar, v. N-Amerika. Cornells, 19 Nov. v. Rosario. Constance, 30 Nov. v. Gravesand. Chr. Michelsen, 3 Dec. te New-Orleans. Danery, v. New-York, 25 Nov. v. Louis-burg. Djebores, 26 Nov. v. Baltimore. Driebergen, v. Buenos-Ayres, pass. 14 Nov. Fernando Noronha. Dell, v. Soerabaja, 10 Nov. te Marseille. Djember, v. Bat., 3 Dec. v. Alexandrie. Eendijk, 19 Oct. te Villa Constitucion. Etisabeth, 28 Oct. v. Buenos-Ayres. Etichia, Vergotti, v. Rosario. Euphrates, 1 Dec. v. Galveston. Lrviken, v. N-Amerika. Egberdina, v. Londen. Flandres, 23 Nov. van New-York. Gasconier, 30 Nov. v. Pensacola. Gantoise, v. Galveston, 22 Nov. v. Norfolk. Honderika, Bootman, 5 Dec. v. Thyboron. Jacatra, v. Baltimore, 6 Dec. v. Storno-way. Janna, v. Veen, pass. 23 Nov. Elsenour. Leopold II, v. N-Amerika. Liège, v. N-Amerika. Maria, 3 Dec. te Sundswall. Ministre, De Smet, De Naeyer, v. N-Amerika. Merak, v. Rosario, pass. 1 Dec. Lizard. Manica, Anderson, 12 Oct. v. B-Ayres. Nyroca, 3 Dec. v. Liverpool. Njels, v. Buenos-Ayres, 8 Nov. te Rio. Nieuw-Amsterdam, v. N-York, 5 Dec. v. Falmouth. Noorddijk, v. N-York, 5 Dec. v. Falmouth. Ousel, 1 Dec. v. Manchester. Phedra, v. Rosario, pass. 1 Dec. Lizard. Renier, v. N-Amerika. Republica, Argentina, v. N-Amerika. Rijnijk, v. Baltimore, 5 Dec. v. Kirkwall. Rijsborg, v. B-Ayres, 6 Dec. te Falm. Sliedrecht, v. Rosario, 5 Dec. v. Kirkwall. Samland, 26 Nov. v. New-York. Soestdijk, v. Puerto Mexico, 1 Dec. v. New-port News. Syria, 23 Nov. v. Philadelphia. Sommedijk, v. Baltimore, 5 Dec. v. Falmouth. Triton, v. Roca Grande, 8 Dec. v. Falmouth via Dacl. Trevier, 3 Dec. te New-Orleans.

Themisto, v. Savannah, 27 Nov. te Deal. Thomas, Krag, v. N-Amerika. Tuntis, v. N-Amerika. Ubler, v. N-Amerika. Upbergen, v. Ramallo, pass. 4 Dec. St-Vincent.

Victoria II, v. N-Amerika. Vindringen, 1 Dec. v. Stockholm. Vechtroon, v. Londen. Westdijk, v. B-Ayres, 2 Dec. v. Madetra. Wahl, v. Sundsvall, pass. 7 Dec. Hanstholm.

Binnenlandsche Havens.

LMUIDEN. Aangek. 7 Dec.: Themis, a. Gothenburg; Fohna, s., Hudikswall; Embia, s., Bernosand; Willy, s., Seaham; Doan Swift, s., Londen; Tern, s., dito; 8 Dec.: Mijldrecht, s., Port Arthur; Patria, s., Gothenburg; Boston, s., Java; Sloevig, s., Methil; Sarpaolen, s., Liverpool. NIEUWE WATERWEG. Aangek. 7 Dec.: Cromer, s., Londen; Nolte, s., dito; Del-finn, s., Drontgeim; Golden Cate, Kith-borg, Hernosand; Norden, s., Draumen; Westerham, s., Londen; Norseman, s., dito; Adolf Deppé, s., Philadelphia; Moor-dijk, s., Rosario; Luna, s., New-York; 8 Dec.: Malang, s., Batavia; Dirksland, s., Newcastle. Vertr. 7 Dec.: Kieldrecht, s., Newcastle; Zeeland, sloepb., Cardiff; Feistein, s., Newcastle; Frisla, Lichter, Hull, per al-boot Oostzee; Gruna, motorschooner; 8 Dec.: Winterswijk, s., Sandy Hook; Hestia, s., Thameshaven; Quernstad, s., Dela-ware. SCHIEDAM. Aangek. 5 Dec.: Neerlandia, Dijkstra, Rotterdam; Marchena, Veninga, Calmar.

Buitenlandsche Havens.

Amstelstroom, 4 Dec. v. Amst. te Bristol. Boekelo, 2 Dec. v. Amst. te Goole. Columbia, 3 Dec. v. Amst. te Newport. Emma Fernstrom, 6 Dec. v. Hernosand n. Rotterdam. Euphrates, 2 Dec. v. Galveston n. Rot. Heenvliet, 6 Dec. v. Dronthelm n. Zaandam. Laura, 7 Dec. v. Rot. te Sundswall. Nicolaas, 3 Dec. v. Rot. te W-Hartleop. Nyroca, 2 Dec. v. Liverpool n. Rot. Poolzee, sloepb., v. Rot. 4 Dec. Southend gankerd. Prof. Buys, 6 Dec. v. Harlingen te Hull. Quentin, 6 Dec. v. Rot. te Leth. Rijn, 5 Dec. v. Rot. te Baltimore. Sandford, 4 Dec. v. Savannah n. Rot. Sginta, 3 Dec. v. Rot. te Baltimore. Weehard, v. d. Laan, 3 Dec. v. Christiana. Zee-Hartleop.

ADVERTENTIEN.

„VREDE DOOR LIEFDE”, door Mr. H. G. TEDIJ VAN BERNHOUT. Uitg. HOLLANDIA DRUKKERIJ. (f 0.25).

Beoordeelingen: Dordrechtse Courant: „Een ernstig geschrift van een ernstig man, dat ter hand genomen en overdacht dient te worden.”

Priël: „Men leze dit kleine, doch suggestieve geschrift.”

MEN MEENT SOMS, DAT AD-VERTENTIEN IN „DE TRIBUNE” GEEN SUCCES ZULLEN HEBBEN. NEEM EENS EEN PROEF, GIJ ZULT ZIEN DAT GIJ U VERGIET HEBT.

J. RADIUS
SCHOENMAKER,
Albert Cuypstraat 42, A'dam.

Heeren Zoolen en Achterlappen f 1.80
Mans „ „ „ extra „ 2.00
Dames „ „ „ „ 1.25
Vrouwen „ „ „ extra „ 1.45
Kinderen „ „ „ „ naar grootte.

Buiten de stad:
met verhooging van portkosten en onder remboosten.
Alles met hout gepond. - Gepaaid 15 cent hooger.
Lapjes onzichtbaar.
Desgewenscht in één dag klaar.

GRAND THEATRE.
N. V. „TOONEELVEREENIGING”.
HERMAN HEYERMANS en JAN MÜSCH.

Zondag, Maandag, Dinsdag,
Aanvang: 8½ uur precies.
Einde: vóór 11 uur.

101c, 102c, 103c.
TROPENADEL

Indisch bijspel v. Van Wermeskerken.
ZONDAGMIDDAG 2 UUR:
ALLERZIELEN.

Prijzen van f 0.30 tot f 1.50.

KUNSTTANDEN

als eigen tanden zonder gehemelte

AMERICAN DENTISTRY. DENTAL OFFICE

WILHELMINA STRAAT 31, DEN HAAG

BILLIJKE PRIJS. LANGJARIGE GARANTIE.

BESLIST PIJNLOOZE BEHANDELING.

Partijgenooten betalen materialen prijs

EENIGE INRICHTING